

BIRŽELIO 14-OJI - TAUTOS GENOCIDO, OKUPACIJOS-
GEDULO IR VILTIES DIENA70 METŲ, KAI 1941 M. BIRŽELIO 14-18 DIENOMIS ĮVYKDYTAS SOVIETŲ KOMUNISTŲ PIRMASIS
MASINIS LIETUVIŲ TRĖMIMAS Į SIBIRĄ

Genocido parodos, kuri buvo surengta 1970 metais, „pavergtų tautų laikrodis“, rodantis „didžiojo brolio“ - sovietinės Rusijos - tautų, pavergimą. *(Nuotrauka)*

Parodą paruošė dailininkas **Zenonas Kolba** ir inžinierius **Domas Adomaitis** su keliais talkininkais per 3 metus. Rainių, miškelio, Pravieniškių, Panevėžio ir kitų vietų žudynių negatyvai, rasti Šiaulių NKVD slaptųjų dokumentų būstinėje, per Švediją pateko į Ameriką.

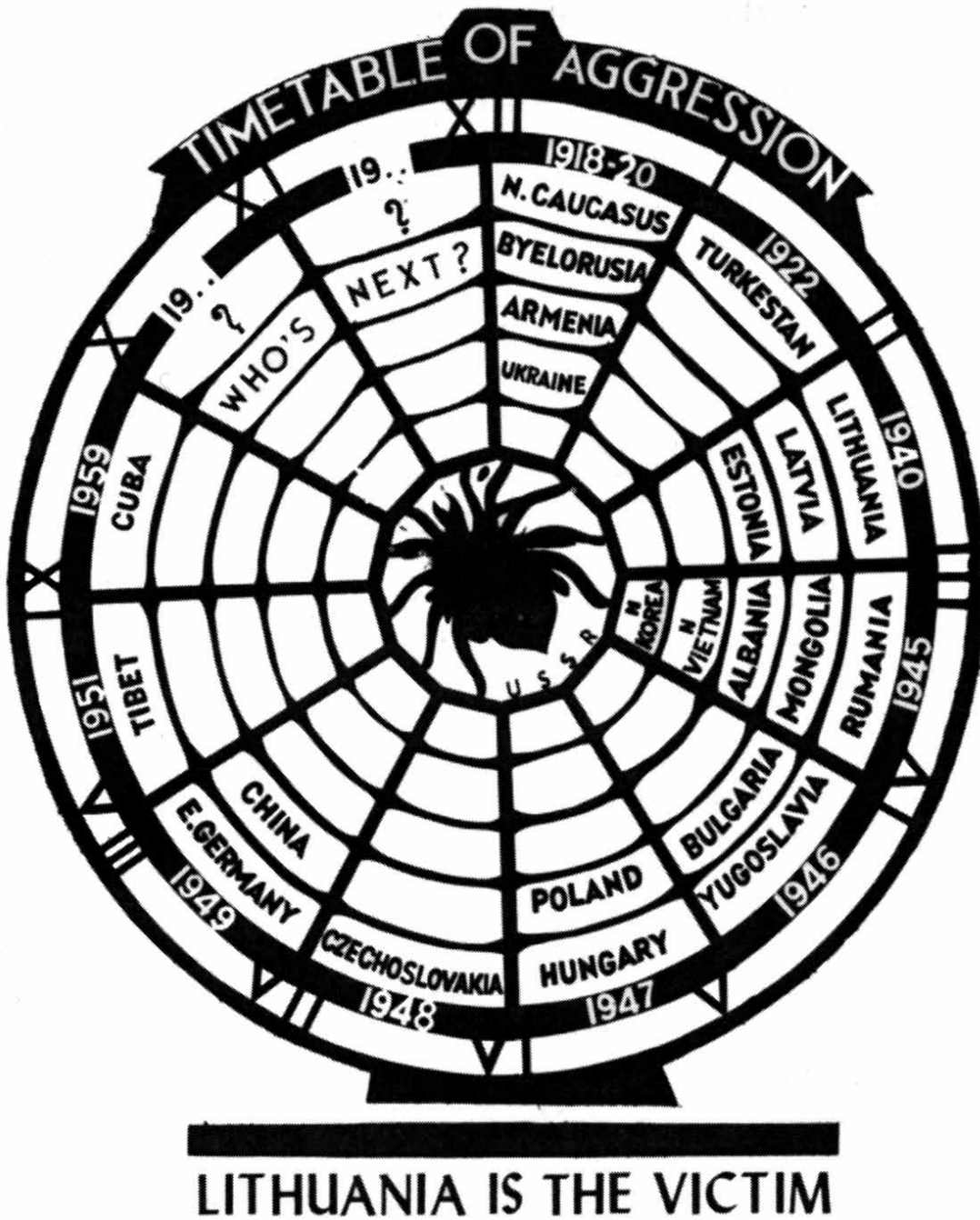
Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis Čikagoje ir Lietuvos diplomatinės vadovas Stasys Lozoraitis, Jr., prieš atidarymą aplankę parodą, pareiškė, kad tai esąs istorinis darbas Lietuvai. Paroda rodoma 28 skydų abiejuose pusėse, viso 56-ose plokštėse.

Parodos centre yra dail. Z. Kolbos suplanuotas bolševikinis kūjis ir pjautuvas, kurio smaigalyje pakabintas voras su jo tinklo pagautomis aukomis. Specialus laikrodis įjungia raudoną šviesą, rodančią kaip plėtėsi „Blogio imperija“.

Genocido parodos rengimo komitetas jos atidarymui vadovauti pakvietė dr. Leoną Kriaučeliūną. Didysis atidarymas įvyko Čikagos miesto centre, Sheridan viešbučio salėje, 1970 m. birželio 13 d. Pagrindinę kalbą pasakė būsimasis JAV prezidentas Gerald B. Ford. Atidaryme dalyvavo ir keli JAV Kongreso nariai, kurie buvo labai sujaudinti pamatę parodą, tapo svarbiais Lietuvos laisvės draugais, kai kurie dar ir šiandien tokiais tebėra. JAV spauda apie parodą rašė, kad tai „stebėtinai gerai paruošta“ ir patarė ją pamatyti amerikiečių visuomenei. Paroda buvo rodoma ir kituose miestuose.

Rengėjai parodą padovanavo Amerikos Lietuvių Tarybai, Lietuvai tapus laisva, buvo įšiišta Lietuvos valstybės Vyriausybei į Vilnių.

Deja, koks Lietuvos genocido parodos likimas dabar, neturime žinių. Ji drąsiai galėtų būti rodoma Lietuvoje, ypač dabar - Birželio tragedijai prisiminti.

LIETUVOS PARTIZANO PRIESAIKA

Prisiekiu Visagallo Dievo akivaizdoje, kad ištikimai ir sąžiningai vykdysiu Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio nario pareigas, kovosiu dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo, nesigailėdamas nei savo turto, nei sveikatos, nei gyvybės, tiksliai vykdysiu Sąjūdžio įstatus, statutus ir savo viršininkų įsakymus, šventai išlaikysiu visas man patikėtas paslaptis, niekada su Lietuvos priešais nesitarsiu, jokių žinių jiems neteiksiu ir viską, ką apie juos sužinosiu, tuojau savo viršininkams pranešiu; saugosiu Šalies gerovę ir visur elgsiuos, kaip doram, klusniam ir narsiam laisvės kovotojui elgtis pridera.

Gera žinau, kad už sąmoningą uždavinių nevykdymą ir paslapties išdavimą man gresia mirties bausmė. Tepadedu man Viešpats Dievas mano darbuose Tėvynei Lietuvai.

Lietuvos genocido parodos Amerikoje ruošimo komitetas: priekyje, iš kairės, dr. Kazys Šidlauskas, dail. prof. Adomas Varnas, dail. Zenonas Kolba, stovi Jonas Jasaitis, Domas Adomaitis, Jonas Bertašius, Levas Prapuolenis, Jonas Skorubskas.

Vaclovo Noreikos 1969 m. nuotr.

PAMINKLO NĖRA IR
ŠIANDIEN

2007 m. gegužės 20 d.

Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną Vilniuje Atkurtos Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos pirmininkas **Jonas Čeponis** kalbėjo: „Šiandien susirinkome čia pabūti kartu su tais, kurie laimėjo kovą mums, ne sau, kurie šiandien kartu su mumis. Ir šiandien ryte klausausi radijo, ir negirdžiu žodžio, kad šiandien partizanų šventė. Nei šeštą, nei septintą, nei aštuntą valandą. Lygtai nėra partizanų šventės. Anūkas manęs klausia: seneli, juk šiandien ne partizanų šventė, niekas nemini“.

Toliau J. Čeponis kalbėjo apie nesenus politinius įvykius Estijoje ir pagyrė estus už drąsą. Ta proga jis priminė, kad **mes dar Lukiškių aikštėje neturim paminklo partizanams**, kur galėtume padėti gėles. Tuo tarpu ant Žaliojo tilto stovi sovietų karių skulptūros, pavaizduotos su tom pačiom uniformom, kuriom apsirėdę kariai žudė ir trėmė šeimas. J. Čeponis pasiūlė išvežti tas skulptūras į Medininkus, kur tie kariai žudė mūsų pirmuosius savanorius, arba nuvežti į Grūtą pas Malinauską. Savo kalbą jis baigė žodžiais:

„Gana. Mes turime prisiekti šiandien tų žuvusiųjų vardu, kad amžina ugnis turi degti Lukiškių aikštėje, turi stovėti didingas paminklas visiems, kurie kovojo, kurie krito, kurie buvo nužudyti Muravjovo Lukiškių aikštėje, kad ten galėtume padėti gėles ir pasaulis matytų, kad mes mokame gerbti savuosius ir gerbiame kitus, kurie kovoja už laisvę ir Lietuvą. Nebūkime mes skolingi jiems. Uždekime tą ugnį savo širdyje ir pareikalaukime iš visų: iš aukštų valdžios sluoksnių, kad nemėtytų pinigų visokiems festivaliams, o pagerbtų tuos, kurie nusipelnė. Laikykime tą iškeltą laisvės fakelą, amžina ugnis tegul dega mumyse, o jūs, kariai, karininkai ir vadai, saugokite atgautą nepriklausomybę ir Lietuvą. Neparduokime Lietuvos“.

„Dirva“ šią vasarą atostogaus liepos mėnesio pirmąsias dvi savaites. Priešatostoginė laida Nr.14, bus išleista liepos 5 d., o poatostoginė laida, Nr.15 – liepos 26 d.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Genocido tyrimo centras primena, kad prieš Antrąjį į pasaulinį karą ir iškart po jo Sovietų Sąjungoje vyko masinės „nepatikimų“ tautų represijos. Į Sibirą ar Centrinės Azijos respublikas buvo ištremiamos ištisos tautos - toks likimas ištiko Pavolgio vokiečius, čečėnus, kalmukus, Krymo totorius. Ypač daug deportuota ukrainiečių, lenkų, korėjiečių, ingušų, balkarų, karaimų, turkų, suomių, bulgarų, graikų, armėnų, latvių, estų ir Birželio mėnesį lietuvių trėmimai.

Gegužės 26 dieną, Lietuvoje buvo registruota 247,8 tūkstančiai bedarbių - penkiais tūkstančiais devyniais šimtais mažiau nei prieš savaitę. Tai sudaro 11.46 proc. šalies darbingo amžiaus gyventojų. Lietuvoje bedarbio statusas suteiktas 4,1 tūkst. asmenų - 8.1 proc. mažiau negu ankstesnę savaitę. Jaunesnių kaip 25 metų bedarbių įregistruota 769.

Didžiausias Lietuvos mažmeninės prekybos tinklas „Maxima LT“ pernai uždirbo 197 milijonus litų pelno - 25.7 proc. daugiau nei 2009 metais, kai įmonės pelnas buvo 156,78 milijonų litų. Bendrovės pajamos pernai sumažėjo 7.2 proc.

Prekyba Lietuvoje pagerėjo. Šių metų sausio-balandžio mėnesiais buvo 20.5 proc. didesnė negu 2010-ųjų tais pačiais mėnesiais. Balandžio mėnesį bendrovių apyvarta siekė 2,56 milijardus litų ir buvo 0.9 proc. didesnė nei kovo mėnesį.

Lietuvoje ne vienoje mokykloje mokslo metų baigimo proga tapo populiariu, abiturientams po abiturės egzaminu mokyklai dovanoti dovanas. Abiturientai dovanojo spintas, lentynas, suolus, kėdes, žaliuzes, užuolaidas aktų salei arba langus. Pasitarę su mokytojais suremontuoja klase, nuperka žoliapjovę, dviračių stovus ar mokytojų kambario baldus. Vieno abituriento tėvai dovanai mokyklai skiria vidutiniškai 50 litų. Kaimo mokyklos sulaukia kuklesnių dovanų nei miestų mokyklos. Ypatingų dovanų iš abiturientų nelaukia Vilniaus Jėzuitų gimnazija. Mokytojai teigia, kad tokių dovanų iš abiturientų neprašo, nes ne visų tėvai yra pajėgūs skirti pinigų tokioms dovanoms.

Europos moterų šachmatų čempionato auksą parvežusią **Viktoriją Čmilytę** prie gimtųjų Šiaulių laukė staigmena - šachmatų karalienei tinkamas baltas limuzinas. Tačiau prabanga ji nesidžiaugė, bet tuoj nuskubėjo pas savo sūnus. Jauniausias Aleksandras mamai įteikė didžiulę gėlę. Vyresnysis Dmitrijus motiną apkabino vėliau, nes namuose gydėsi anginą. Laureatė sakė: „Visą laiką jaučiau didelę paramą iš Lietuvoje likusių namiškių, draugų, o tai padėjo įveikti visus sunkumus“. Dėl pinigų stygiaus į varžybas Gruzijos sostinėje vyko be trenerio. „Medalį skiriu savo sūnams“, - ištarė su artimaisiais šampano taurę pakėlusį čempione. Subyrėjus santuokai su šachmatininku Aleksiejumi Širovu viena augina du sūnus.

Lietuvoje siekiama sugriežtinti baudžiamąją atsakomybę, kai įgyjamas itin didelės vertės turtas. Už neteisėtai įgytą turtą, kurio vertė viršija 975 tūkst. litų (7500 MGL), būtų skiriama laisvės atėmimo bausmė iki šešerių metų. Iki šiol Baudžiamajame kodekse buvo numatyta, jog asmuo, neteisėtu būdu įgijęs daugiau nei 65 tūkst. litų (500 MGL) vertės turtą, žinodamas arba galėdamas žinoti, jog tai negalėjo būti įgyta teisėtomis pajamomis, baudžiamas bauda arba areštu, arba laisvės atėmimu iki ketverių metų. Skirti neteisėtai įgyto turto ribas ir sugriežtinti atsakomybę už neteisėtą praturtėjimą nuspręsta po to, kai paaiškėjo, jog nevienodo masto nusikaltimus padariusiems asmenims taikoma ta pati norma, ir atsakomybė iš esmės nesiskiria.

Seimo narys Petras Gražulis nepanoro pasiaiškinti Seimo Etikos komisijai dėl to, kad vairuodamas galimai daugiau kaip 30 kartų viršijo greitį. Į etikos sargų posėdį P. Gražulis neatvyko, nes, pasak komisijos pirmininko Algimanto Salamakino, politikas pareiškė, kad neva „nepasitiki komisija ir į jos posėdžius nevaikščios“. Anot A. Salamakino, P. Gražulis tvirtina, kad neva jis nežino, kas vairuoja automobilį, kur važiuoja, kas dar turi raktelius. „Komisijos nariai pareiškė, kad automobilis turi būti naudojamas pagal paskirtį, tai yra, už mokesčių mokėtojų pinigų nuomojamas automobilis turi būti skiriamas parlamentinei veiklai.

Komisija mano, jog galbūt reikėtų teikti Seimo valdybai sprendimą, kad jeigu jis naudoja automobilį ne pagal paskirtį, tai už visą laiką, kol jis nuomoja automobilį, susimokėtų iš savo pinigų. Pagal pačio P. Gražulio pareiškimus aišku, kad tuo automobiliu naudojasi bet kas, tik ne jis. Jis irgi naudojasi, bet kaip aiškina, kad tik vieną kartą iš 34 kartų važiuodamas pažeidė eismo taisykles, o 33 kartus tuo automobiliu naudojosi kažkas, bet ne jis. Bet valdybos sprendimas aiškus: jeigu mes nuomojame automobilį, tai turime juo naudotis parlamentinei veiklai“, – žurnalistams sakė A. Salamakinas. **LRT, LRV, ELTA**

Septyni respublikonų partijos nariai nori būti JAV prezidentais. Likus 7 mėnesiams iki pirmųjų balsavimų, kad galėtų būti kandidatu rinkimuose, susirinkę New Hampshire valstijos Goffstown mieste, pasisakė įvairiais valstybės klausimais. Iš kairės Rick Santorum, buvęs JAV Senato iš Pensilvanijos narys, Atstovų rūmų narė iš Minnesotos valstijos Michele Bachmann, sen. Newt Gingrich, buvęs Massachusetts valstijos gubernatorius, Mitt Romney, Atstovų rūmų narys iš Texas valstijos Ron Paul, buvęs Minnesotos valstijos gubernatorius Tim Pawlenty ir radijo laidų vedėjas Herman Cain. **Reuters**

„NABUCCO“ RODO GYVYBĖS ŽENKLUS

Kova dėl Europos aprūpinimo dujomis tęsiasi: Rusija nori bet kokia kaina laikyti savo leteną ant dujų čiaupo, bet Europa sėkmingai stumia projektą, kuris padės jai atsikratyti priklausomybės nuo Rusijos.

Pernai balandį pradėtas tiesti dujotiekis Baltijos jūra. Nuo to laiko jūros dugnu jau nutiesta daugiau kaip 1050 km vamzdžių. Kitą žiemą jais jau tekės dujos iš Rusijos į Vakarų Europą, aplenkdamos įprastas tranzitines šalis.

Tačiau dujotiekis „Šiaurės srautas“ nelabai pagerins Vakarų Europos aprūpinimą dujomis, be to, europiečių širdyse neišnyko baimė dėl galimo politinio Rusijos spaudimo. Tą baimę dar sustiprino Dūmos pirmininko pavaduotojas ir Rusijos dujininkų draugijos vadovas Valerij Jazev. Jis pareiškė, jog antros dujotiekio atšakos tiesimas pristabdytas. Mat Rusija nepatenkinta Europos Sąjungos (ES) tinklų priežiūros taisyklėmis.

Galbūt priežastis ne tik ta, bet ir sėkmingas Europos Komisijos (EK) „Nabucco“ projekto įgyvendinimas. Šis dujotiekis bus nuo Rusijos nepriklausomas dujų tiekimo kanalas iš Kaspijos jūros regiono. Bet iki to laiko, kai 3300 km ilgio dujotiekiu kasmet iš

Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašenka patarė piliečiams nepasiduoti vartojimui panikai. Piliečiams, kurie, kilus finansinei krizei, šluote šlavė prekes iš parduotuvių, A.Lukašenka davė „griežtą“, pasak jo, patarimą: „Liaukitės bėgioti, gyvenkite ramiai. Parduokite tai, ko prisipirkote“. „Finansai – labai subtili tema. Pinigai mėgsta tylą. Svarbiausia – nusiraminti“. **LRT**

Turkijos per Balkanus Austrijos link, apeinant Rusiją, tekės po 31 mlrd. kubinių metrų dujų, dar teks įveikti daugelį techninių ir politinių kliūčių. Ir ne tik pasipriešinimą Rusijos, kuri ir pati būtų ne prieš imtis Kaspijos dujų rezervų realizuojant „Pietų srauto“ projektą. Taip pat ir Kinijos, kuri taikosi į Turkmėnistano išteklius.

Kol kas EK neturi raštiškų sutarčių su Azerbaidžano, Turkmėnistano ir Bagdado valdžia dėl patikimo tiekimo Europai. Nėra ir būtinos sutarties su Turkija. Dar reikia išsiaiškinti ir dujų paklausos mastą Europos rinkoje. Siekiant įgyvendinti šį projektą, kuris atsiels ne vieną dešimtį milijardų, prireiks ir ryžto, ir šalto proto. „Šiaurės srautas“ laikomas ir techniškai, ir politiškai sudėtingu projektu, dar labiau tokie apibūdinimai tinka „Nabucco“. Tačiau įdėti pastangas verta – turėdama „Nabucco“ Europa galėtų būti garantuota dėl dujų tiekimo.

EK svarstomas dar vienas planas - sujungti du dujotiekius: „Nabucco“ ir ITGL. Šis turi driektis per Turkiją, Graikiją ir Italiją. Projektų operatoriai žino, kad toks susijungimas

įmanomas, bet konkrečios derybos dar nevyksta. Kol kas tokią galimybę aptaria politikai.

ITGI statybą investuotojai vertina 3,4 mlrd., „Nabucco“ - 10,7 mlrd. dolerių. Abu projektai turi strateginę reikšmę ES. Jei juos pavyktų sujungti, tuomet statyba vyktų dviem etapais: pirmiausia būtų nutiesta pirma pietinio koridoriaus dalis, kuria dujos pasiektų Graikiją ir Italiją, o tada dujotiekis būtų pratęstas iki Austrijos.

Būta ir siūlymų sujungti „Gazprom“ „Pietų srutą“ su „Nabucco“, bet Rusija sumanymą atmetė sakydama, kad jos projektas stipresnis.

Svarbiausias klausimas - kas teks dujas į „Nabucco“. Rusija vis dar superka kone visą Vidurinės Azijos respublikų dujų eksportą. Tikimasi, kad „Nabucco“ tiekėju bus Azerbaidžanas, pastaraisiais metais labai padidinęs dujų gavybą. „Gazprom“ ir čia norėjo užbėgti už akių - siūlėsi pirkti visas Azerbaidžano eksportines dujas. Tačiau Azerbaidžano prezidentas Ilham Alijev sausį pasirašė susitarimą dėl ilgalaikių tiekimų Europai. **LŽ**

Nors 2007 m. Europos Sąjungos atstovas Marcel Kramer, kairėje, su rusų „GAZPROM“ vadovu Alexei Miller, stebint Rusijos prezidentui V. Putin, pasirašė tiekti dujas ES kraštams, bet tiekiant vis atsiranda „kliūčių“. Europos Sąjunga iš Rusijos turėtų gauti 25 proc. gamtinių dujų kasmet.

ES nuotr.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LIETUVIŲ TAUTOS SUKILIMAS

Antrojo pasaulinio karo išvakarėse, karo metu ir po karo lietuviai su nuostabiu pasiryžimu gynė savo teises, o kai kada net išsiskyrė iš Europos tautų. Nedaug kas prisimena, kad Lietuva atsisakė sudaryti sąjungą su Vokietija ir pulti Lenkiją. Kodėl nerašoma, kad lietuvių tauta, nepaisant vokiečių reikalavimo, niekada nesudarė SS dalinių? Kodėl tylima, kad lietuviai yra vienintelė tauta Europoje, kuri 8 metus kovojo ginklu prieš rusų okupaciją?

Todėl šiandien prisimename ir kitiems primename, kad 1941 metais lietuvių tauta sukilo prieš savo tėvynės pavergėją ir pareiškė savo valią būti vėl laisva ir nepriklausoma. Tas sukilimas buvo tautinio sąmoningumo pareiškimas Lietuvos suverenumui atstatyti. Tautos rezistencija labai aiškiai parodė, kad spontaniškas sukilimas uždegė visus gyventojus, kadangi paskutiniųjų metų įvykiai žiauriai pažeidė mūsų valstybės esmę. Lenkijos ultimatas, Klaipėdos atplėšimas, rusų sovietinių bazių įvedimas, birželio deportacijos paruošė lietuvius sukilimui. Tautoje buvo tylus pasiryžimas įrodyti, kad Lietuvos nepriklausomybės idėja yra gyva. Sukilime ypač aktyviai dalyvavo nepriklausomoje Lietuvoje išaugęs jaunimas – naujos kartos žmonės perima į savo rankas savo krašto reikalus. Svarbiausia žinoti, kad sukilimas nebuvo svetimos valstybės įtaigotas. Istorinis faktas – Lietuvoje tebesitęsia amžių amžiais nepalaužiamas noras būti laisviems. Ir po sukilimo savaime prasidėjo nauja rezistencija prieš vokiečių ir prieš sovietus, ir net prieš lenkus, kurie greitai užmiršta lietuvių draugišką pagalbą jų pabėgėliams.

1941-ųjų vasarą prasidėjo beveik pusantro dešimtmečio trukęs Lietuvos žmonių naikinimas ir trėmimas, virtęs mūsų tautos tragedija. Kai ankstyvą 1941-ųjų metų birželio 14-osios rytą miegančių namų duris ėmė daužyti NKVD pareigūnai, vietiniai kompartijos ir komjaunimo aktyvistai, atvykę vežti „liaudies priešų“ į Sibirą, neįsivaizdavome, kad tos deportacijos truks iki pat 1952-ųjų ir tada dar judės tremiamųjų žmonių ešalonai.

Pagal Lietuvos Genocido ir Rezistencijos Tyrimų centro istorikų duomenis, sovietų komunistai pradžioje planavo ištremti beveik pusę Lietuvos gyventojų ir sunaikinti lietuvių kultūrą. Genocido centras yra paskelbęs šiuos duomenis: 1941-1952 m. fronte žuvo 25,000, išvežta į lagerius ir tremtį 275,697, žuvo rezistentų šeimų narių bei rėmėjų 21,556 ir 444,000 pasitraukė nuo bolševikų iš Lietuvos. Pats didžiausias trėmimas vyko 1948-aisiais, paskutiniai tremtiniai išvežti į Sibirą 1951-1952 metais.

Tyrinėtojai mano, kad Stalino valdymo metais Sovietų Sąjungoje buvo nužudyta nuo 40 iki 60 milijonų žmonių.

Hitlerio ir Stalino susitarimu Lietuva buvo parduota sovietų komunistų malonei. Lietuvoje dar ir dabar tam tikros grupės tebešmeižia sukilėlius ir džiaugiasi, kad 2000 m. rudenį nepriimtas valstybei svarbus įstatymas, kadangi Lietuvos Seimui nepavyko 1941 metų birželio 23 dienos Lietuvos Laikiniosios Vyriausybės vardu paskelbto pareiškimo „Nepriklausomybės atstatymo deklaravimas“ pripažinti Lietuvos Valstybės teisės aktu. Moraliai tasai pareiškimas yra Valstybės aktas.

Sukilimas yra okupuotų žmonių prigimtinė teisė. Birželio sukilimo negalima smerkti. Mūsų tautai visiems laikams svarbu, kad Birželio sukilimas padėjo deklaruoti Nepriklausomybės atstatymą. Deja, tos deklaracijos, kuri jungia 1918 m. Vasario 16-ąją ir 1990 m. Kovo 11-ąją, iki šiol nepavyko įteisinti.

S. Tūbėnas

V. LANDSBERGIS:

Kaip jis tvarkė JAV vidaus reikalus, tarp jų ir garsiąją „reaganomiką“, tegul dėsto amerikiečiai. Aš noriu tarti apie jo vaidmenį keičiant pasaulį, kuris tuomet buvo atsidūręs ant mirtino susipriešinimo briaunos: išlaisvinanti demokratija ar pavergias komunizmas? Vienas jų turėjo pralaimėti.

Prezidento R. Reagan požiūriu, laisvės idėja buvo pagrindų pagrindas. Prisimindamas istorijos tėkmę, aš šiandien gerbiu tokį fundamentalizmą. R. Reagan buvo įsitikinęs, kad vergija, ar ji ištiktų vieną žmogų, ar ištisą pavergtąją tautą, yra blogis ir turi būti panaikinta. Ir jis veikė kaip įsitikinimų vyras, nuosekliai silpnindamas komunizmo kalėjimo mūrus.

Tai padėjo mums, Baltijos ir kitoms įkalintoms tautoms, galų gale atgauti savo laisvę nuo okupantės SSR Sąjungos.

1991 metais aš aplankiau jį, buvusį Jungtinių Valstijų prezidentą, jo Los Angeles įstaigoje, kad tuo dėkingumo vizitu nelenkčiau galvą Lietuvos vardu.

Po kelerių metų, jau paveiktas negailestingos ligos, prezidentas Reagan dar atsiminė ir sutiko priimti vėl tą patį lankytoją iš tolimos Lietuvos ir nutolusių laikų. Tai buvo paskutinė proga paspausti jo

DIDYSIS AMERIKIETIS

tvirtą ir garbingą ranką už viską, ką jis padarė, kad pagerintų jo keičiamą pasaulį.

Ir dar sykį, po daugelio metų, kai Rusijos kariuomenė įsiveržė į Gruziją, aš jį susapnavau. Velionis prezidentas paėmė raudonąjį telefoną jungiantį su Kremliumi ir kažkam paskambinęs pasakė ramiai ir įtaigiai: „Pone prezidentė, sustabdykit savo tankus!“

Šių dienų pasaulis darosi kaskart sudėtingesnis. Bet mes jam nepadėsime, jei susikomplikuosim patys. O štai yra Ronald Reagan, toliau egzistuojąs mūsų mintyse, kuris gali patarti mums, demokratijos kovotojams, jeigu tik jo pasiklausime.

Jis niekad nesutiktų, esu tikras, didelių ar mažų nedemokratijų, kuriose nėra įstatymo valdžios, vadinti tiktai „skirtingomis demokratijomis“. Jis totaliai atmestų idėją, neva nevakarietiškos, o ypač musulmonų tautos yra jau savo civilizacijos tariamai pasmerktos amžiais likti be demokratijos.

Ne, ponios ir ponai, jie ne prastesni už mus. Atmesdamas anokias paskleistas nuomones Ronald Reagan sveikintų rusiško tipo režimų griūtį Šiaurės Afrikoje ramiai ir atvirai, tad ir pastaruoju metu pareikštą Jungtinių Valstijų valią neleisti

diktatoriams laimėti. Jei demokratija yra geresnė, o mes tuo tikime, kodėl jos nereiktų remti ir skatinti? Tada ir vienšalio JAV nusiginklavimo pasaulio politinėse informacijos priemonėse - ką šiomis dienomis kritikavo Valstybės sekretorė ponia H. Clinton - nebūtų atsitikę. Arba - pusiausvyra turi būti atkurta.

Kuomet kai kas trokšta persiginklavimo aukštosiose ir karinėse technologijose, vadindamas tai trokštama „modernizacija“ atsilikusios galvosenos šalyje, Ronald Reagan čiuptų už esmės: ką jie su tuo darys, kai padėsime?

Išties, kodėl nepasiklausus būtent jo? Atsakydamas, tarp kitko, apie miglotą „persikrovimą“, jis pats paklaustų mūsų: su kuo ten persikraunate? Ir koku tikslu? Ar anas įtartinas partneris darys tą patį? O gal priešingai, į mūsų persikrovimą jie atsakys važiudami atgal?

- Kad ir kaip ten būtų, patikrinkite juos. Apskaitomi ne šūkiei, bet tikri ketinimai. Ne žodžiai, bet veiksmai.

Toks yra Ronald Reagan palikimas - skaidrus ir pagelbstintis. Ir toks paprastas kaip aušra po nakties ir vakaras dienai baigiantis. Mes galime juo visad pasikliauti ir minėsim su gilia padėka. *LRT*

APTARTI LIETUVOS IR RUSIJOS ISTORIJS KLAUSIMAI

Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis Vilniuje vykstančios tarptautinės konferencijos apie žurnalistų saugumą metu birželio 7 dieną susitiko su garsiu Rusijos teisininku ir žmogaus teisių gynėju, prezidento patarėju Michail Fedotov ir aptarė jautrius Lietuvos ir Rusijos istorijos klausimus.

Per pokalbį ministras padėkojo M.Fedotov, kad per ankstesnį jų susitikimą Maskvoje vasario 3 dieną iškelti klausimai apie abiejų valstybių ir tautų skaudžią istoriją bei būtinybę įvertinti Stalino padarytus nusikaltimus neliko užmiršti ir buvo atspindėti Žmogaus teisių tarybos prie Rusijos Federacijos Prezidento, kuriai vadovauja M.Fedotov, pasiūlyme sukurti Rusijoje valstybinę–visuomeninę programą „Dėl totalitarinio režimo aukų įamžinimo ir nacionalinio susitaikymo“.

A.Ažubalis pažymėjo labai vertinantis prie Rusijos Federacijos Prezidento veikiančios tarybos pastangas nagrinėti šį klausimą ir priimti sunkius sprendimus, kurie yra labai reikalingi ne tik nukentėjusiems kaimyninių valstybių piliečiams, bet pirmiausia pačiai

Rusijai.

Ministras supažindino M.Fedotov su Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminimo metų programa Lietuvoje.

Birželio 14-ąją, kai prieš 70 metų prasidėjo masiniai trėmimai, yra planuojamas iškilmingas Lietuvos Seimo posėdis, aukų paminėjimo ir pagerbimo renginiai traukinių stotyse, iš kurių vyko trėmimai, ir Genocido aukų muziejuje. Lietuvoje šie netekčių metai siejami ne tik su Stalino nusikaltimais prieš Lietuvos žmones, tautos elito sunaikinimu, bet ir šalies okupacija, pasikėsinimu į valstybingumą ir naujos kovos už nepriklausomybę pradžia.

Taip pat A.Ažubalis atkreipė dėmesį, kad Lietuva jau keletą metų Rusijos ambasadose Vilniuje padedama rengia jaunimo keliones į tremties vietas Rusijoje ir kitose šalyse „Misija Sibiras“. Šiemet liepos mėnesį taip pat planuojamos dvi misijos, viena iš jų – į Rusijos Tomsko sritį. Lietuvos jaunimas dar tik pradeda bendradarbiauti šiais klausimais su jaunimo organizacijomis Rusijoje. Todėl palaikymas ir parama aukščiausiu lygiu yra labai naudingi. *LRT*

RUSIJOS RAKETŲ PROGRAMĄ VADINA BEPRASMIŠKA

NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmussen kritikavo Rusijos planus kurti tarpžemynines balistines raketas, rašo britų laikraštis *The Daily Telegraph*. Kalbėdamas Londone jis pavadino šiuos projektus beprasmiškais. „Rusijai nėra prasmės išleisti milijonus rublių naujai puolamajai sistemai, nukreiptai prieš Vakarus“, - mano A.F.Rasmussen. „Tokio pobūdžio retorika visiškai nereikalinga. Toks mąstymo būdas paseno. O tos investicijos - pinigų švaistymas veltui“, - pridūrė jis. NATO generalinis sekretorius pabrėžė, kad Aljansas nėra grėsmė Rusijai.

„Mes nepulsime Rusijos, ir nekelsime grėsmės jos saugumui. Pavojai šios šalies saugumui kyla ne iš mūsų. To įrodymas - mūsų pasiryžimas bendradarbiauti priešraketinės gynybos srityje“, - sakė jis.

Rusija neklausys patarimų. Rusijos nuolatinis atstovas prie NATO Dmitrij Rogozin pareiškė, kad Rusija neketina atsižvelgti į NATO generalinio sekretoriaus A. F. Rasmussen rekomendacijas dėl Rusijos branduolinio potencialo.

ANTRASIS PREZIDENTĖS METINIS PRANEŠIMAS

ELTA perduoda Prezidentės Dalios Grybauskaitės antrąjį metinį pranešimą, birželio 7 dieną perskaitytą Seime. (*Spausdiname nesutruumpintą*).

Brangūs Lietuvos Žmonės,

Geriami posėdžio dalyviai, nuoširdžiai džiaugiuosi proga vėl susitikti su Jumis.

Šį, man ypač svarbų įvykį vertinu ne tik kaip konstitucinę pareigą, bet pirmiausia kaip galimybę visiems kartu stabtelėti, atitrūkti nuo vienadienių problemų, konfliktų, skandalų ir pasikalbėti apie svarbius dalykus, kurie gali lemti mūsų šiandieną ir mūsų vaikų rytojų.

Esu konstruktyvus žodžio šalininkė. Ir kalbu, kad žodžius paverstume darbais, o darbus – rezultatais. Kaip tik taip suprantu ir Konstitucijoje numatyto Prezidento metinio pranešimo tikslą ir prasmę. Todėl, ruošdamasi šiandiniam susitikimui, nutariau trumpai atsigręžti į du tūkstančiai dešimtuosius, kad kartu įvertintume, kokių vaisių davė pernykštis pokalbis.

Lygiai prieš metus savo pirmajame metiniame pranešime įvardijau skaudžiausią mūsų visuomenės rykštę – valstybės nužmogėjimą. Apžvelgiau opiausias problemas, kurios kyla iš šios mūsų gyvenimo ydos. Pasiūliau kelią – besąlygiškos žmogaus viršenybės principo įtvirtinimą visuose darbuose, planuose ir sprendimuose. Srautas pritariančių skambučių, laiškų, žinučių, kurių sulaukiau iš eilinių Lietuvos žmonių, valstybės pareigūnų, politikų ir politikos apžvalgininkų, mane džiugino. Jis reiškė: savo valstybėje jaučiamės panašiai, problemas suprantame vienodai, sprendimus matome tokius pačius.

Vadinasi, galime dirbti vieningai ir bendram tikslui – valstybei ir jos žmonėms. Tik sutarę dėl šio – visų svarbiausio – prioriteto, liausimės blaškytis ir gebėsime atsakingai pasirinkti aiškią vieningo ir strateginio mąstymo kryptį.

Sutvarkysime ir teisėkūros procesą – padarysime jį aiškesnį, skaidresnį ir efektyvesnį. Nukreipsime jį dirbti ne kokiai nors atskirai žinybai, ne saulelei, grupei ar gruputei, o mūsų žmonėms, visuomenei, valstybei.

Kiek toli pažengėme šia kryptimi? Kalbėsiu faktais.

Per šiuos metus dvylika kartų Seimui grąžinau svarstyti jo priimtus įstatymus. Nes privalėjau užkardyti alkoholio verslo lobistų iniciatyvą, kuria siekta valstybės biudžeto sąskaita alkoholio industrijos magnatų kišenes papildyti šimtu milijonų litų. Lygiai tiek milijonų būtume

praradę mes – visuomenė ir valstybė.

Teko grąžinti Žemės ir Žemės reformos įstatymus, nes negalėjau leisti rizikuoti visų Lietuvos žmonių turtu.

Praėjusią savaitę grąžinau pakartotinai svarstyti ir Miškų įstatymo pataisais. Negalėjau pritarti, kad būtų įteisintos prielaidos neprognozuojamam ir nesuvaldomam miškų niokojimui bei urbanizacijai. Sutikti, kad iš žmonių būtų atimti dar ir miškai, kaip atsitiko su gražiausiomis Lietuvos paežerėmis ir paupiais.

Su tokiais ir panašiais įstatymų leidybos atvejais susidūriau, kaip jau minėjau, 12 kartų. Vienuolikos mano veto Seimas neatmetė, tikiu, kad į pateiktus svarius argumentus bus įsiklausyta ir pastarojo – Miškų įstatymo – veto atveju.

Darau išvadą: parodžius broką, pateikus paruoštus jo ištaisymo būdus, Seimo nariai išgirdo argumentus. Tai reiškia, kad bendradarbiavimas įmanomas ir buvo vaisingas, nors ne visada lengvas ir greitas.

Gerbiamieji, neketinu pasitenkinti vien padėties vertinimu, apgailestavimu dėl menkos pažangos ir anoniminių kaltininkų pasmerkimu. Kur jau kur, o šioje – įstatymų leidybos – srityje negalime laukti dar vienerių metų, kad paskui dar sykį įvertintume padėtį. Todėl siekdama rezultato – naujo požiūrio ir naujos įstatymų kokybės – būsiu nuosekli ir atkakli.

Jeigu man pasirašyti bus pateiktas visuomenei žalingas įstatymas, jį vetuosiu. Siūlysiu konstruktyvius sprendimus, kurie pagerintų ir praskaidrintų mūsų gyvenimą, o ne skurdintų žmones ir vartytų juos arba į nevilgtį, arba – į vilgtį svetimoje šalyje. Ir kiekvieną kartą, kai man bus pateiktas koks nors atskiros grupelės užsakytas, korupcija ar tiesiog kvailys dvelkiantis įstatymas, asmeniškai domėsiuos jo kilmės istorija. Asmeniškai aiškinsiuos, kurioje teisėkūros grandyje atsirado tokių įtarimų keliančios nuostatos.

Sakoma: tauta turi pažinti savo didvyrius. Tačiau būtina pažinti ir savo niekdarius, nemokšas, o ypač – parsidavėlius. To reikia, kad apvalytume valstybės tarnybą, kad išguitume iš jos tuos, kurie atėjo ne tarnauti, o prekiauti įstatymais, leidimais, sprendimais ir nuosprendžiais. O baisiausia – žmonių pasitikėjimu valstybe. Taip, vėl kalbu apie korupciją. Apie šią – skaudžiausią, giliausiai įsišaknijusią ir sunkiausiai gydomą mūsų negalią – kalbėjau ir prieš me-

tus. Priminsiu vienu sakiniu: kalbėjau apie jos paplitimo ir nebaudžiamumo problemas, informavau, kad už korupcines veikas buvo pradėta per septynis šimtus ikiteisminių tyrimų. Tačiau nė vienas kyšininkas nebuvo nuteistas laisvės atėmimu.

Kas pasikeitė nuo praėjusio birželio? Pirmasis skaičius liko toks pat – už tas pačias korupcines veikas ir vėl pradėta per septynis šimtus ikiteisminių tyrimų. Tačiau už veikas, susijusias su kyšininkavimu, realiai laisvės neteko jau 18 nusikaltėlių: 6 – už kyšio ėmimą, 12 – už papirkimą.

Ar tai laimėjimas? Tikrai ne. Visų pirma todėl, kad tie už grotų atsidūrę nusikaltėliai – ne vieninteliai ir ne paskutiniai, vertęsi tokia veikla. Gerbiu nekalto prezumpciją ir vis dėlto drįstu teigti: laisvėje kyšininkų tebėra daugiau negu už grotų. Tą rodo ir specialiųjų tarnybų atlikti tyrimai, ir žmonių, su kuriais dažnai bendrauju, patirtis.

Antra – mes siekiame ne kuo daugiau susodinti į kalėjimą, bet užkardyti ir atgrasyti. Mano vertinimu, šia kryptimi per metus pasistūmėjome gerokai pirmyn. Dėkoju Seimui už tai, kad išgirdo mano pernykštį kreipimąsi, palaikė pastangas pradėti nuoseklią sisteminę kovą ir iš esmės pritarė visiems mano pasiūlymams, kuriais siekiau, kad šalyje sukurtume aplinką, kurioje sukčiauti ir vogti būtų ne tik negražu, bet ir nepelninga. Mano pasiūlyti ir Seimo priimti pailginti senaties terminai susiaurins landas išvengti pelnytų bausmių. Be to, nebelieka paskatų vilkinti bylas. Siūliau iš esmės padidinti baudas už ekonominius nusikaltimus – ir tokios pataisos jau įteisintos.

Pavyko įtikinti Seimą pritarti mano pasiūlytomis Baudžiamojo kodekso pataisoms, kuriomis įteisinta atsakomybės už neteisėtą praturtėjimą nuostata ir įtvirtinta išplėstinio turto konfiskavimo galimybė. Šiomis pataisomis atsisakėme trumparegiškos doktrinos „nepagautas – ne vagis“. Sargų negebėjimas pagauti vagies teisuliu nepadarė. **Todėl suteikėme valstybei teisę pasidomėti nepaaiškinamų turtų kilme.**

Įtvirtiname valstybės teisę konfiskuoti visą neteisėtai sukauptą turtą – įskaitant ir tą,

kurį mėginta paslėpti sukčiaus giminaičių ar bendrininkų vardu. Šiais sprendimais ne tik priversime susiskaičiuoti galimą nusikalstamo verslo pelningumą ir riziką. Teisėsaugai jais suteiksime – ir jau suteikėme – naują ir veiksmingą instrumentą. Netrukus galėsime pareikalauti įtikinančio rezultato. Taip pasiuntėme aiškų signalą tiems, kas iki šiol slapta, o kartais ir įžūliai atvirai tyčiojosi iš visuomenės ir valstybės. Įspėjome juos: šį kartą mes ne tik kalbame. Šį kartą mes darome. **Panaudosime visas valstybės galias, kad apgintume jos nuosavybę ir garbę.** Ir ypatingą dėmesį skirsime pačių kovotojų korpuso kokybei – jų kompetencijai, profesionalumui – ir visų pirma padorumui.

Pasiūliau pataisyti Valstybės tarnybos, Korupcijos prevencijos ir Operatyvinės veiklos įstatymus. Sugriežtinome užkardas, kad nepakankamos kompetencijos ir ypač abejotinos reputacijos asmenys nepatektų į ministerijų, savivaldybių, prokuratūrų, valstybės įmonių postus, kuriuose formuojami pasiūlymai ir daromi sprendimai. Neabejoju, kad naujų vėjų reikia teisėsaugos institucijoms bei specialiosioms tarnyboms. Todėl dėkoju Seimui, palaukiamam mano iniciatyvą nustatyti pareigūnų kadencijas. Tikiu, kad tai krestelės sistemą. Pakurstys gabių ir kūrybingų pareigūnų profesinius siekius. Ir padės įveikti tai, kas iki šiol atrodė neįveikiama, – pavojingą ilgalaikio įsitvirtinimo poste sindromą, nuo kurio – tik žingsnis į „visagalystę“, į nebaudžiamumą, į klaninį teisingumą. Vis dėlto dar laukia valstybės tarnybos ir viso iš biudžeto gyvenančio sektoriaus skaidrinimo, atsakomybės bei profesionalumo stiprinimo darbas. Čia būtinai norėčiau dar kartą trumpai sugrįžti į pernykštę apžvalgą. Būtent į tą jos dalį, kur kalbėjau apie teismus. Apie sistemos sustabarėjimą, profesinį degradavimą ir aroganciją. Ir apie neatidėliotiną poreikį supaprastinti teismo proceso procedūras, įteisinti platesnį atstovavimą visuomenei teismuose. Kalbėjau ir apie būtinybę atverti sistemą naujiems žmonėms, naujiems požiūriams ir darbams.

Žinau, pastarojo meto skandalų kontekste toks šiandieninis mano vertinimas nuskambės gal ir netikėtai. Tačiau, peržvelgusi praėjusių metų įvykius ir darbus, pasakysiu: ledai pajudėjo. Pakeistas Teismų įstatymas sukūrė prielaidas įtraukti visuomenę į teismų ir teisėjų administracinės veiklos kontrolę. Reikia, kad šią įstatyme įtvirtintą nuostatą pradėtume taikyti realiame gyvenime.

Kad pačios visuomeninės organizacijos imtų aktyviai naudotis jai numatyta teismų administravimo kontrolės teise. Jei reikės, esu pasirengusi paremti visuomenininkų pastangas įsijungti į teisingumo sistemos veiklos tobulinimo darbus. Prieš kurį laiką savo iniciatyva atskiru dekretu patvirtinau naują teisėjų atrankos tvarką. Domėjausi ir žinau: ji jau paspartino atrankos procesą, papildė jų komandą naujais geros reputacijos žmonėmis ir sumažino teisėjų darbo krūvį. Praėjusią savaitę pasirašiau ir Teismų įstatymo pakeitimus, kurių paskirtis panaši – padaryti teismų sistemą lankstesnę, paspartinti teisėjų perkėlimo ir atrankos procedūras. Teisėjų pajėgos galės būti paskirstytos racionaliau, darbo krūvis – tolygiau. Todėl visuomenė galės pareikalauti ne tik spartesnio bylų nagrinėjimo, bet ir geresnės darbo kokybės.

Pastaruoju metu pratrūkę teisėjų elgesio skandalai yra gėdingi. Tačiau jie neturi mūsų varyti į neviltį. Nes tai – senos šunvotės, ilgai dangstytos klanų paslapties šydu, pagaliau pratrūkusios į išorę. Ir tai reiškia – valomės. Tas teikia svarumo mūsų, o ne sistemos uždarmo šalininkų argumentams.

Kyšis, piktnaudžiavimas tarnyba, korupcinė veika – tai sandoriai, kuriuose dalyvauja mažiausiai dvi šalys. Tai reiškia, kurie gali egzistuoti tol, kol mes – visuomenė – tą pakenčiame. Padėtis ims keistis tik tuomet, kai visuomenės nepakantumo koncentracija pasieks kritinę ribą. Noriu ir sieksiu, kad tas įvyktų kuo greičiau. Ir viešai įsipareigoju nuosekliai remti ir globoti į šį tikslą orientuotas piliečių iniciatyvas. Nes būtent dabar, o ne rytoj yra tas lemtingasis momentas „arba – arba“.

Gerbiamieji, gyvename ypatingą metą, kai kritiniais taškais pažymėta beveik kiekviena mūsų valstybės ir visuomenės gyvenimo sritis. Taip pat ir ekonomika. Jau kuris laikas ramiau atsikvėpę džiaugiamės, kad pavyko išvengti finansų griūties. **Krizę suvaldėme.** Ir dargi daug geriau nei kai kurios Europos senbuvės, euro zonos narės. Tai – gera žinia.

Ekonomikos augimas gerokai viršijo prognozes ir pasiekė beveik 7 procentų rodiklį. Tai įspūdinga naujiena. Tikiu, tą ilgaiinui pajus kiekvienas Lietuvos žmogus.

Tačiau užvis svarbiausia ne rekordiniai tempai, o augimo šaltiniai. Pernai mūsų ūkis augo daugiausia dėl eksporto – tai yra tik dėl to, kad kitose šalyse žmonės ėmė gyventi geriau ir pirkti daugiau. Šiomet pastebime naują tendenciją: at-

(Nukelta į 5 psl.)

LIETUVIAI, IŠGELBĖJĘ ŽYDŲ GYVYBĘ

ELENA PETRAUSKIENĖ-ŽALINKEVIČAITĖ (1900-1986)

Kaunas, aktorė, rašytoja, vertėja

APDOVANOTA „PASAULIO TAUTŲ TEISUOLIO“ ATMINIMO MEDALIU IR GARBĖS RAŠTU (1999)
BEI ŽUVANČIŲJŲ GELBĖJIMO KRYŽIUMI (1993)

Kipras Petrauskas ir Elena Žalinkevičaitė-Petrauskienė su vaikais Leonu, Guoda ir Aušra (1939)

(Atkelta iš 4 psl.)

ANTRASIS PREZIDENTĖS METINIS...

sigauja vidaus vartojimas mūsų pačių rinkoje. Pradedama atsigausti ekonominiai lūkesčiai. Tai reiškia: ima rasti ekonominio optimizmo. Randasi tikėjimo. Būtent dabar ypatingą prasmę įgauna solidarumo idėja. Todėl atsigręžkime į tuos, kam sunkiausia. Atkreipkime dėmesį į kainas tų produktų, kurie yra ypač svarbūs kukliausio vartotojo krepšelyje. Aiškinkimės jų brangimo priežastis. Čia savo darbą turi atlikti konkurencijos prižiūrėtojai.

Rimtai svarstykite minimalaus darbo užmokesčio klausimą. Dėl jo turime būti apdairūs, tačiau negalime būti užsispyrę. Tesėkime pažadą atkurti pensijas. **Socialinė sistema laukia realių reformų**, o ne popierinių koncepcijų ar gairių.

Padėkime verslui. Ypač tam, kuris investuoja į ateitį, sukuria naujas darbo vietas ir taip padeda valstybei žmonių lūkesčius ir šiandienines ekonominės plėtros galimybes paversti realybe.

Žinau, finansinės paramos ar didelių mokesčių lengvatų pasiūlyti negalime. Tačiau padarykime tą, ką galime. Prisiminkime savo pačių sumanymus – beprasmių suvaržymų ir biurokratinės naštos palengvinimo idėją, verslo skatinimo priemones. Deja, senokai nieko negirdėjome apie biurokratijos saulėlydžio ir verslo saulėtekio iniciatorių laimėjimus ar bent pasiūlymus. Ne 2020-aisiais ar 2030-aisiais, o būtent dabar, kai ekonomika įgauna potencijos, jai būtinas realus palaikymas. Todėl raginu visas ministerijas, tarnybas ir žinybas inventurizuoti savo darbus, planus, gaires ir strategijas bei rimtai susikaupti šiam darbui.

Pagaliau susitvarkykime su Šilumos ūkio problemomis ir pagaliau **pradėkime statyti**

suskystintų dujų terminalą, užtenka trypčioti vietoje. Tai – neatidėliotina.

Neatidėliotina ir tai, kad nuo šių metų viešieji pirkimai turi tapti skaidriu procesu. Visuomenė ir valstybė turi žinoti, kas ir kodėl perkama už jos pinigus. Todėl ir pasiūliau įstatymo pataisas, kurios numato įgyvendinti institucinę Viešųjų pirkimų tarnybos reformą, užtikrinant realų šios institucijos nepriklausomumą ir veiklos efektyvumą. Bei nustatant pirkimų viešinimo tvarką, kuri neleistų perkančiosioms organizacijoms nuslėpti vykdomų viešųjų pirkimų. Tai sumažins piktnaudžiavimo galimybes ir sudarys sąlygas į administracinę atsakomybę patraukti bet kokius viešųjų pirkimų pažeidimus padariusius asmenis ir jiems skirti adekvačias sankcijas. Tikiuosi Seimo palaikymo.

Optimizmo ir tikėjimo atsi gaunant ekonomikai turi rasti ir kitose srityse – kultūroje, švietime, nevyriausybiniėje veikloje. Seimui teikdama Lietuvos kultūros politikos kaitos gaires sakiau ir dabar kartoju – **valstybė turi daug nuveikti gerindama žmonių kultūrinę aplinką**, sudarydama galimybes visiems gyventojams pažinti mus vienijantį veiksnį – kultūrą – ir tapti jos kūrėjais. Būtina užtikrinti galimybę skaityti knygas, lankyti muziejus, teatrus, filmus ir koncertus. **Kultūra nėra prabanga, kultūra yra mūsų vienybės garantas, be kurios neišgyvens mūsų demokratija, mūsų bendrumas, mūsų tautinė tapatybė, mūsų Lietuva.**

Svarbiu ateities uždaviniu laikau švietimo humanizavimą – švietimo sistema turi ne tik suteikti žinių, bet būti jautri kiekvienam žmogui, kiekvieno individualiems gebėjimams, išugdyti savivertės, bendruome-

Suzi Pomerancaitė gimė karo pradžioje Kaune, žydų gete. Jos mama su maža dukrele ant rankų net trylika kartų buvo vokiečių iškviesta į rikiuotę: vienus varė į dešinę, kitus į kairę. Patekusieji į dešinę nebesugrįždavo. Keturioliktaį kartą stoti į akistatą su mirtimi jai pasirodė tas pats, kas žaisti su lemtimi: ji paslėpė savo mažą dukrelę pagalvėje. Kratai daręs vokiečiai griebė pagalvę ir trenkė į sieną, bet, nieko neįtarę, išėjo. Taip Danutė, būdama vos kelių mėnesių, jau tapo legenda. Ji buvo vadina-

niškumo, pasididžiavimo savo šalimi jausmus. Kiekvienas Lietuvos pilietis turi jaustis vertingas ir galintis save realizuoti. Įgyvendinti šiuos užsibrėžtus tikslus galėsime tik tuomet, kai ekonominė gerovė, socialinis teisingumas ir pagarba žmogui taps nuolatiniais ir svarbiausiais bet kurios vyriausybės strateginiais tikslais ir taktiniais sprendimais.

Gerbiamieji, šiais metais su daugeliu šalių pažymime diplomatinį santykių atkūrimo dvidešimtąsias metines. Man tai labai reikšmingos sukaktys asmeniškai, nes pati prisidėjau prie Lietuvos diplomatinės tarnybos kūrimo ir pirmųjų Lietuvos diplomatijos žingsnių. Kad Lietuva tapo visateise euroatlantinės bendrijos dalimi, yra svarbiausias mūsų šalies daugiametės užsienio politikos rezultatas ir tęstinumo garantas. Šiuos pasiekimus sustiprina ir tai, kad šiais metais Lietuva pirmininkauja net dviem tarptautinėms organizacijoms – Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai bei Demokratijų bendrijai. Narystė visose tarptautinėse organizacijose ir visi forumai turi padėti užtikrinti tinkamą aplinką svarbiausiems Lietuvos interesams įgyvendinti – saugumui, ekonominei gerovei, energetikos nepriklausomybei ir geriems santykiams su kaimynais.

Džiaugiuosi, kad aktyvi Lietuvos pozicija, kurią tvirtai gyniau, kuriant naująją NATO strategiją, atnešė dar daugiau ir konkretesnių saugumo garantijų mūsų šalies žmonėms ir visam Baltijos šalių regionui. **Po septynerių narystės NATO metų turime Baltijos valstybių gynimo planus.** Nuosekliomis Lietuvos pastangomis pavyko pasiekti garantijų, jog priešraketinės gynybos srityje Lietuvos intere-

ma „niekuomet neverkiančiu kūdikiu“. Atrodė, kad ši maža būtybė supranta, kas dedasi aplinkui ir pati sugeba gintis.

Pasaulinio garso smuikininkė, Bostono akademijos profesorė, garsaus muziko Aleksandro Livonto mokinė Suzi-Danutė Pomerancaitė prisimena:

„Kai tėveliai sužinojo, kad Kipro Petrausko šeima sutiko mane priglauti, jie gete surado gydytoją, kuris suleido man migdančių vaistų. Vaistų dozė buvo labai didelė, todėl visi baiminosi ar aš užmigsiu,

sai nebus pažeisti: NATO šalis ir toliau gins Aljansas. Europa nebus dalijama į geografinius sektorius.

Produktyvi narystė Europos Sąjungoje – nuolatinis Lietuvos prioritetas. Pagrindinis praėjusio laikotarpio pasiekimas yra tai, kad nuo du tūkstančiai penkioliktyjų metų Lietuva ir Baltijos šalys energetikos srityje nebebus izoliuotos nuo likusios Europos. Tai mūsų tikslas, kuris aktyviai ir Lietuvos pastangomis tapo visos Europos tikslu. Tačiau jam įgyvendinti turime įvykdyti gyvybiškai svarbius jungčių su Švedija ir Lenkija projektus, kuo skubiausiai pasistatyti suskystintų dujų terminalą.

Lietuvai aktyviai veikiant Briuselyje, Europos Sąjunga išsikėlė tikslą siekti, kad visi jau vykdomi ir būsiami branduolinių jėgainių projektai turėtų atitikti aukščiausius tarptautinius standartus. Šiuos saugumo standartus turi atitikti ir Europos kaimynystėje būsiančios atominės elektrinės įskaitant ir Lietuvos kaimynines šalis. Apie šią Lietuvos iniciatyvą jau buriasi reikšmingas Europos Sąjungos narių skaičius.

Europos šalių ekonominiai klausimai, energetikos nepriklausomybė – tai tik kelios sritys, kur mūsų interesai sutampa su Šiaurės Europos valstybėmis.

Baltijos jūros šalių regiono stiprinimas išlieka viena pagrindinių Lietuvos užsienio politikos krypčių. Esame neatsiejama Baltijos jūros regiono dalis, turime patikimų partnerių, su kuriais mus vienija tie patys regiono plėtros tikslai. Natūralu, jog visose srityse bendradarbiavimas su Šiaurės Europos šalimis išlieka svarbiausias prioritetas. Lietuvos saugumui svarbi konstruktyvi ir stabili kaimynystė. Todėl

ar numirsiu. Aš užmigau, bet, jausdama, kad manęs laukia išsiskyrimas su tėvais, vis pabusedavau. Mane įkišo į maišą su bulvėmis ir nešė iš geto. Kaip tik tuo momentu, kai sargybinis paklausė: „Kas čia yra?“ – aš atsibudau. Man turbūt trūko oro maiše, ir aš pradėjau inkšti. Mane nešęs žmogus, atsakė: „Maža kiauliukė“. Taip ir išsigelbėjau iš geto – kaip maža kiauliukė bulvių maiše.

O Petrauskai mane mylėjo taip, kad aš niekad nė nepagalvodavau, jog turiu kitus tėvus. Kai aprašiau savo gyvenimą, prašydama suteikti Elenai Žalinkevičaitėi-Petrauskienei Pasaulio Tautų Teisuolio vardą, parašiau, kad jos meilė man buvo karštesnė už saulę.”

Iš leidinio „Gyvybę ir duoną nešančios rankos“.

mums svarbus strateginių energetikos ir saugumo projektų su Lenkija įgyvendinimas.

O n e p r i k l a u s o m a Baltarusija – Lietuvos interesus. Visada pasisakiau ir pasisakysiu už dialogo ir bendradarbiavimo su kaimynais metodą. Tačiau tai nereiškia, kad nukreiptas prieš demokratinius principus ir žmogaus teises pažeidžiantis elgesys gali būti toleruojamas.

Atvirumas, skaidrumas ir tęstinumas – Lietuvos užsienio politikos nekintantys bruožai. Šiais principais vadovaujamės šiomet pirmininkaudami Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai, vadovausimės ir rengdamiesi artėjančiam Lietuvos pirmajam pirmininkavimui Europos Sąjungoje.

Mieli Lietuvos žmonės, pradedame trečią atkurtos Nepriklausomybės dešimtmetį. **Laisvę iškovojoje, tačiau pamiršome, jog ją reikia ir toliau ginti.** Ginti, kasdien stiprinant demokratiją. Esu tikra, jog einame teisingu keliu, todėl neketinu iš jo trauktis. Matau permainų pradžią ir darysiu viską, kad jos sėkmingai vyktų ir toliau. Kiti metai jau bus lengvesni šalies ekonomikai. Tačiau politikoje – paženklinti Seimo rinkimų. Tikiu, jog Lietuva yra subrendusi permainoms ir gebės nepasiduoti populizmui. Todėl kreipiuosi į politikus: **raginu kovoti ne dėl valdžios, o dėl valstybės.** Dėl žmonių, kurie ją kuria savo kasdieniniu darbu. Sugrąžinkime pasitikėjimą, sukurkime tvirtą visuomenę. Atsparią korupcijai ir nepakančią melui. Turinčią aiškias vertybes ir mokančią jas ginti.

Kurkime Tėvynę, kurios niekas nenorėtų palikti. Tėvynę, kurios ilginės išvykę ir į kurią skubame sugrįžti.

Ačiū už dėmesį.

Gėles prie paminklo padeda Vytautas Landsbergis ir Rytas Kupčinskas.

PAGERBTAS PAMINKLAS „ŽINIA”

Lietuvos Sąjūdžio XIII suvažiavimas 2011 m. birželio 4 d. prasidėjo gėlių padėjimu prie paminklo „Žinia”. Šiuo paminklu įamžinta žinia, kurios Lietuva laukė 50 metų, o pasaulis – 73 ir kuri, kaip strėlė, apskriejo pasaulį: Lietuva tapo laisva ir nepriklausoma valstybe, prasidėjo SSRS griūtis.

Šviesios atminties skulptorius Kęstutis Juozapas Patamsis (1939–2007), kurdamasęs atkūrimo simbolinę skulptūrinę kompoziciją „Žinia” tikėjo, kad atgavus Lietuvos valstybės nepri-

klausomybę, ji stovės greta Nepriklausomybės aikštės, kad jos postamente bus įrašyta data **1990-03-11**, t. y. valstybės atkūrimo diena. Svarbi žinia Lietuvos ir pasaulio istorijai 2011 metais, įgijusi paminklo pavidalą ir pastatytą greta Nepriklausomybės aikštės, įkūnijo skulptoriaus siekį.

Mildos Kniežaitės rašinyje „Kovo 11-ajai skirta skulptūra pasmerkta sunaikinimui” („Respublika” 2005-05-26) galima rasti daugiau žinių apie skulptūros kūrimą ir sunkią kelionę į jai skirtą

vietą. Iš rašinio sužinome, kad Nepriklausomybės atkūrimui skirta skulptūra „Žinia” buvo sumanyta 1989–1990 m. Atkūrus nepriklausomybę, skulptūrinė kompozicija buvo pakoreguota ir skirta būtent Kovo 11-ajai, jai parinkta vieta šalia Seimo, priešais Nacionalinę M. Mažvydo biblioteką. Kai 5 metrų aukščio skulptūrai išlieti skulptoriui lėšų pritrūko, jis ryžosi savo kūrybinį darbą ir honorarą padovanoti Lietuvai. Dovanos priėmėjo neatsirado. Kai Lietuvos stačiatikių arkivyskupija pareikalavo mokėti 2 tūkst. litų mėnesinę nuomą už cerkvės, kurioje buvo įsikūrusi skulptoriaus dirbtuvė ir joje laikoma skulptūra, autorius ketino kūrinių sudaužyti, iš cerkvės pašalinti.

Tačiau autoriaus intencija ir kūrinys sulaukė palankesnio likimo...

2011 m. Vasario 8 d. Seimo vyko renginiai, skirti Parlamento gynybai 1991 metais paminėti. Minint šią progą ir Lietuvos Laisvės kovotojų sąjungos (LLKS) 70-metį, Šventųjų Jokūbo ir Pilypo bažnyčioje buvo laikomos šv. Mišios, o prie Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos buvo atidengtas ir pašventintas

Kovo 11-ajai skirtas paminklas „Žinia”. Paminklas pastatytas LLKS rūpesčiu valstybės lėšomis. Šią skulptūrą autorius Juozapas Kęstutis Patamsis pavadino „Žinia”. Jauna graži moteris, išraiškingai į dangų iškeltose rankose laikanti lanką ir šaunanti strėlę, praneša pasauliui istorinę žinią.

Verta žinoti, kad **Kovo 11-ajai** pirmasis paminklas, dar nežinant apie šios dienos istoriškumą, buvo pastatytas Vokietijoje. Charlottenburg parke ant obelisko iškalta data **11 MAERZ** (11 KOVO). Ši obeliską 1979 metais pastatė bosnis skulptorius Braco Dimitrijevičius, skyres paminklą „**dienai, kuri galbūt bus svarbi pasaulio istorijai**”. Ta Lietuvai ir pasaulio istorijai svarbi diena atėjo po dešimtmečio, būtent 1990 m. kovo 11 d. Kas tai? Menininko nuojauta ar pranašiška įžvalga?.. Kas buvo ta diena iki Nepriklausomybės paskelbimo Lietuvai ir iki SSRS – blogio imperijos – griūties? – Galima tarti, kad tai buvo lietuvių tautos sąjūdo įrašytas kodas – pranašišką įžvalgų išsipildymo diena, kuri pasiekė mums tolimą bosnį ir pažadino jo kūrybinę galią, kad datą iškaltų obeliske.

Algimantas Zolubas

PAŽINKIME LIETUVOS KARDINOLĄ „MANE KUNIGYSTEI RENGĖ SKAUTŲ TARNYSTĖ ŽMONĖMS”

Kalbino Andrius Navickas ir kun. Kęstutis Dvareckas, bernardinai.lt

VII.

Ne kartą įsitikinau, jog toks elgesys duoda vaisių.

Kalbu daugiau apie problemas, tačiau man atrodo, kad situacija Olandijoje pamažu keičiasi. Svarbiausia, kad pati vietinė Bažnyčia pradeda orientotis ne tik į socialinių struktūrų kūrimą, bet į evangelizaciją.

Teko išklausti daug kritikos Bažnyčios atžvilgiu, o pačiam nekilo noras maištauti prieš kurią nors Bažnyčios mokymo dalį?

Kiekvienam tikinčiajam būna silpnumo akimirkų, kai kuri nors tikėjimo tiesa virs-

ta klausimu. Juk velnias taip pat dirba savo darbą – gundo. Tačiau aš puikiai suvokių, jog nesu toks protingas, kad galėčiau kiekvieną dalyką iki smulkmenų perprasti. Aš pasitikiu Bažnyčios mokymu, nes žinau, jog jį sudaro ne atsitiktinai čia atsiradę, bet liudytojų krauju užantspauduoti ir iš Dievo valios klausymosi kilę dalykai. Pats ne kartą įsitikinau, kad, jei nuoširdžiai klausi, gilini esi, galiausiai gauni atsakymą, kuris viską sudėlioja į savo vietas. Svarbu vengti pagundos arogantiškai sakyti – aš žinau geriau.

Su popiežiumi Jonu Pauliumi II Vatikane.

Problemų kelia ne Bažnyčios mokymas ar kuris nors jo aspektas. Man daug sunkiau, kai matau, kad veikla kartais duoda priešingus rezultatus, nei tikėjausi, kai matau, jog ne viską pasisekė savoje tarnystėje padaryti. Mane tokiomis akimirkomis palaiko sesers Faustinos žodžiai: jei tu padarei viską sąžiningai ir iš visų jėgų, kas nuo tavęs priklauso, o viskas išsirutulioja ne taip, kaip siekei, prisimink, kad Dievas vertins tavo širdies nuostatą, o ne rezultatus.

Jau ši pavasarį popiežius Jonas Paulius II bus paskelbtas palaimintuoju. Jums ši popiežių teko laimė pažinti geriau nei bet kuriam kitam Lietuvos vyskupui ar kunigui – gal galite plačiau pakomentuoti teiginį, kad tai buvo popiežius, kuris iš esmės pakeitė Magisteriumo veidą?

Kiekvienam laikotarpiui reikia jam skirto popiežiaus. Žvelgiant į XX amžių, galima atrasti, kad kiekvienas popiežius yra savaip didingas ir labai svarbus. Tačiau, jei kalbėsime apie popiežiaus santykį su pasauliu, apie popiežystės įvaizdį, tai, aki-vaizdu, kad lygių Jonui Pauliui II neatrasime. Jo kelionės visiškai pakeitė popiežiavimo stilių. Jis tapo popiežiumi, kuris yra regimas ir prieinamas žmonėms. Per Jaunimo dienas jis sugrąžino

jaunimą Bažnyčiai, jo kelionės į skirtingus pasaulio žemynus sustvirtino Bažnyčios visuotinumą jausmą. Tačiau, kai aš galvoju apie Joną Paulių II, man jis pirmiausia yra tikėjimo žmogus. Mačiau, kaip jis meldėsi prieš svarbius susitikimus, kaip jis atkakliai klausė Dievo, ką vienoje ar kitoje situacijoje daryti. Pamenu, kai jis sakydavo, jog dar nemato problemos sprendimo, dar nemato išeities, todėl reikia dar pasimelsti. Paskui, kai jau apsisprendavo, kai atrasdavo sprendimą, tapdavo tvirtas kaip uola. Iki sprendimo priėmimo jis daug klausydavosi kitų, diskutuodavo, tačiau, kai jau suprasdavo, koks turi būti sprendimas, tai buvo neperkalbamas. Mačiau, kad visi Jono Pauliaus II sprendimai ne tik apmąstyti, bet ir pavesti Šventajai Dvasiai: Dieve, tu geriau žinai, aš tesu klystantis žmogus, nurodyk man kelią...

Jis labai daug dėmesio skyrė maldos gyvenimui, adoracijai, ir jo maldingumas darė neišdildomą įspūdį. Kitas dalykas – jis buvo visiškai atsidaavęs savo misijai. Jei jau teko būti popiežiumi, tai turi šiai misijai atsiduoti iki galo, nieko sau nepalikdamas, visą save atiduodamas.

Jonas Paulius II nekeitė Bažnyčios mokymo, tačiau bandė nuosekliai įgyvendinti Vatikano II-ojo Susirinkimo

BUVĘS PREZIDENTAS SVEIKINA PREZIDENTĘ

„Galiu pasveikinti, kad ji yra ryžtinga ir pastovi savo nusistatytoje linijoje išrauti korupciją iš valstybės bet kokia kaina. Tą ji patvirtino ir šiandien. (...) Jos yra aiškus ir tvirtas nusistatymas, kad valstybėje reikia daugiau tvarkos, (...) ir tas buvo pabrėžta”, – sakė žurnalistams V. Adamkus, komentuodamas Prezidentės metinį pranešimą. Pasak buvusio šalies vadovo, D. Grybauskaitės dėmesys skirtas panaikinti visas negeroves valstybėje, ypač korupciją, be to, Prezidentė pažymėjo, kad būtinos permainos teisėsau-gos srityje. „Tai sveikintina ir, Dieve, jai padėk”, – linkėjo V. Adamkus.

Kretingos kapinėse birželio 16 d. vyko Lietuvos kariuomenės brigados generolo Vlado Nagevičiaus pagerbimo minėjimas jo 130-ųjų gimimo metinių proga. Jo metu Karinių jūrų pajėgų vadas padėjo gėlių prie Brigados Generolo V. Nagevičiaus kapo, Klaipėdos įgulos karo kapelionas kpt. Saulius Noretas sukalbėjo maldą, buvo uždegta atminimo žvakė. V. Nagevičius (1881–1954 m.) buvo vienas Lietuvos kariuomenės ir jos tradicijų kūrėjų.

nutarimus. Jis turėjo dovaną paliesti žmonių širdis, net ir kalbėdamas apie dalykus, apie kuriuos buvo kalbama daug metų, tačiau anksčiau jų tarsi neišgirdavo, o kai tai pasakė Jonas Paulius II – išgirdo.

Giliai širdyje įstrigo ir pokalbis su šiuo popiežiumi jau po jo apaštalinės kelionės į Lietuvą. Jis paprašė papasakoti, su kokiomis problemomis susiduriu Lietuvoje, kas čia vyksta. Pradėjau jam pasakoti labai atvirai apie viską. Jis atsiduso ir pasakė, jog panašius procesus numatė ir to baiminosis, nes visa tai – antropologinės katastrofos padariniai. Jonas Paulius II tąsyk sakė, kad pokomunistiniai kraštai yra labai dvasiškai nukraujavę, jiems trūksta gyvybinės energijos, pamatai išjudinti. Nors popiežius labai aiškiai matė problemas, tačiau jis niekada neprarado vilties ir jo raginimas: „nebijokite” – plaukė iš pačių jo širdies gelmių.

Vėl Tėvynėje

Kalbame apie Jūsų kunigystės kelią ir kur jis Jus vedė, tačiau taip pat esate ir vyskupas bei kardinolas...

Vyskupu buvau konsekruotas popiežiaus Jono Pauliaus II 1988 metų spalio 4 dieną ir jau kaip vyskupas buvau paskirtas nuncijumi Olandijoje.

(Bus daugiau)

Pirmoje eilėje iš k: Karin Ruus, Beatrice Pautienis, kun. dr. Paul J. Barbins, kun. dr. Sarma Eglite, kleb. kun. Joseph Bacevice, Mylita Nasvytis. Antroje eilėje iš k: brig. gen. Vilmars Kukainis, Algis Muliolis, Hans Russ, Gunars Rankis, Povilas Mačiulevičius ir LR garbės konsulė Ingrida Bublienė.

Donato Nasvyčio nuotr.

CLEVELAND, OH

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Šiais metais ekumeninės pamaldos minint 1941 m. Baltijos šalių trėmimus buvo birželio 12 d. Šv. Kazimiero lietuvių šventovėje, Cleveland, Ohio. Joms vadovavo kleb. kun. Joseph Bacevice, latvių kun. dr. Paul Barbins ir estų kun. dr. Sarma Eglite. Muzikinę šių pamaldų dalį atliko sol. Virginija Muliolienė ir vargonininkas Mark Heiskanen. Šį liūdną, bet svarbų, minėjimą organizavo Baltic American Committee of Greater Cleveland, kuriam pirmininkauja K. Algimantas Pautienis.

Pamaldos prasidėjo punktualiai 2 v.p.p. JAV, Latvijos ir Estijos vėliavų įnešimu lydint buvusiam Ohio valstijos nacionalinės gvardijos Brig. Gen. Vilmars Kukainis. Vėliavos išsirikiavo dešinėje šventovės pusėje. Apeigas sveikinimu ir trumpa malda pradėjo kun. dr. Paul Barbins. Po to visi pamaldų dalyviai, vargonams pritariant, sugiedojo giesmę „Come, Holy Ghost. Šv. Kazimiero parapijos kleb. kun. Joseph Bacevice perskaitė šiai progai tinkamą Šv. Rašto ištrauką ir pasidalino prisiminimais apie savo pirmą dalyvavimą tragiškojo birželio minėjime, kai buvo jaunas kunigas, mažai žinas apie masinius trėmimus, primindamas, kad jaunoji karta nesupranta savo tėvų pergyvenimų ir domisi tik tuo kas liečia juos. Jis taip pat pridūrė, kad šiais skaudžiais pergyvenimais mes turime dalintis su jaunąja karta, mokyti juos mylėti Dievą, juo pasitikėti ir niekada šios dienos neužmiršti.

Kun. dr. Sarma Eglite savo

skaitiniuose prašė Dievą išklausyti mūsų ir viso pasaulio maldas, priimti padėką už atgautą Baltijo kraštų nepriklausomybę, duoti amžiną atilsį žuvusiems Sibire, kalėjimuose ir miškuose ginant savo laisvę. Ji meldė Dievą suteikti mums ir mūsų vadovams išminties tarnaujant visiems, ginant silpnų, sužalotų ir jaunų žmonių teises. Po kiekvienos maldos (jų buvo penkios) pamaldų dalyviai jai atsakė su „Hear Our Prayer“. Po to sukalbėta „Tėve mūsų“ kiekvienam apeigų dalyvių ją kalbant gimtąja kalba. Penkiasdešimt septynias minutes trukusios apeigos baigėsi JAV, Estijos, Latvijos ir Lietuvos himnais ir vėliavų išnešimu.

Pagal nusistovėjusią tvarką, po apeigų visi dalyviai rinkosi į parapijos kavinę kur jų laukė kava, užkandžiai, saldumynai ir proga pasidalyti šio minėjimo išpūdžiais. Nors buvo numatyta, kad šio pabendravimo metu bus kalbėtojas. Kun. dr. Paul Barbins, kuris yra Clevelando baltiečių komiteto narys, pranešė, kad turėjęs kalbėti asmuo šios pareigos atsisakė. Tad jis padėjo visiems atsilankiusiems ir kvietė toliau vaišintis ir bendrauti.

Kai kurie šios dienos „nėsklandumai“ kelia klausimų.

Pasiteiravus, buvo sužinota, kad nepasirodęs kalbėtojas yra jaunas, diplomuotas, Amerikoje gimęs lietuvis, kuris maždaug savaitę prieš minėjimą, pranešė lietuvių komiteto atstovui, kad jis nedalyvaus, nenurodydamas priežasties. Toks elgesys yra nepateisinamas ir neatsakomingas.

Clevelando lietuvių organizacija, kurios pavadinimo neminėsiu, renginių kalendoriuje, birželio 12 d. įvardino kaip „Baltic Friendship Day“. Tai skamba ne tik netiksliai bet ir įžeidžiančiai. Ar tai įvyko dėl naivumo, ar dėl organizacijos narių amžiaus?

Šiose pamaldose dalyvavo tik viena (ne lietuvių) moteris dėvinti tautiniais rūbais, o kita (taip pat ne lietuvių) prie rankovės buvo prisigėsi juodą kaspiną. Dauguma šio minėjimo dalyvių buvo žilagalviai. Nors šios ekumeninės pamaldos vyko lietuvių šventovėje, lietuvių joje sudarė mažumą, nebuvo matyti neseniai atvykusių ir jaunimo (bet kokios tautybės). Nesimatė ir Clevelando pagrindinių lietuvių organizacijų atstovų kurie paprastai mėgsta garsintis savo „veiklumu“. Bendrai, dalyvių skaičius buvo apgailėtina mažas.

Minėjime dalyvavo LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė, kuri yra Clevelando baltiečių komiteto narė.

Visiškai neaišku, kodėl parapijos aikštėje plevėsavo tik JAV ir Latvijos vėliavos, o Estijos ir Lietuvos nebuvo iškeltos. Ar tai rengėjų apsirikimas ar kažkokia nežinomų asmenų gudrybė? Pastaba: aikštėje yra trys vėliavų stiebai ir JAV vėliava visada turi plevėsuoti.

Didelė padėka Clevelando baltiečių komiteto narei **Mylitai Nasvytienei** už jos pavyzdingai atliktą šio minėjimo darbą, netikėtai šias pareigas perimant iš pirmininko K. Algimanto Pautieniaus, kuris dėl sveikatos sutrikimo negalėjo dalyvauti.

Nežiūrint kai kurių šio renginio trūkumų, Sovietų trėmimų metu žuvusieji estai, latviai ir lietuviai buvo

CHICAGO, IL

BALZEKO MUZIEJUS
MINI LIETUVIŲ
TRĖMIMUS

1941 metų birželio 14-oji. Tą naktį nelaimė atslūkino į tūkstančius lietuvių namų, sudaužiusi daugybę likimų, suluošinusi gyvenimus niekuo nekaltiems žmonėms. Tomis dienomis Lietuva neteko beveik 20,000 žmonių, tarp jų - 5,000 vaikų. Šiemet minime šių baisių įvykių 70-metį. Šią datą pažymi visi pasaulio lietuviai.

Nuo birželio 18 d. iki spalio 22 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629) šiai datai atminti skiriama eilė renginių - parodos, kino filmų peržiūros, knygų aptarimai, pokalbiai. Renginiai prasidės vaikų piešinių konkurso-parodos „Nepalaužta

gražiai prisiminti, pagerbti, už juos pasimelsta. Ar jaunoji karta šiuos minėjimus tęs – nežinia.

LITUVIŲ KULTŪRINIAI
DARŽELIAI

Š. m. birželio 5 d., Cleveland, Ohio lietuvių kultūrinių darželių valdyba surengė gegužinę, vėsinaime pastate, East Park paviljone, ant Erie ežero kranto. Jos tikslas buvo sutelkti lėšų darželių priežiūrai, padidinti darželių narių skaičių, pasigardžiuoti skaniu ir gausiu maistu, atsigaiivinti įvairiais gėrimais, pabendrauti ir išbandyti laimę loterijoje. Buvo akivaizdu, kad viskas vyko sklandžiai.

Svečių tarpe buvo Šiaulių universiteto rektorius prof. Vidas Lauruška ir dr. Stasys Tumėnas. Jie buvo atvykę Amerikon dalyvauti derybose dėl Ohio valstijos Kent State universiteto ir Šiaulių universiteto bendravimo. (Apie jas bus plačiau parašyta vėliau „Dirvoje“, gavus papildomos informacijos iš aukščiau minėtų asmenų.)

Šiame renginyje gražiai bendravo buvęs Clevelando lietuvių parapijos kleb. kun. Gediminas Kijauskas, SJ ir Clevelando lietuvių radijo programos „Šiaurinis krantas“ vadovas Eugenijus Dicevičius. Renginio metu LKD valdyba įteikė kun. Gediminui Kijauskui, SJ lietuvių vėliavą plevėsavusią Lietuvių kultūriniuose darželiuose. Būtina priminti, kad kun. Kijauskas yra darželių kapelionas.

Gegužinėje dalyvavo nemažai žmonių. Nors Lietuvių kultūrinių darželių draugija yra nepolitinė organizacija, jos narių skaičius ir finansinė parama sumažėjo.

Algirdas V. Matulionis

dvasia” („Hope and Spirit”) atidarymu birželio 18 d. 2 vai. p. p. Parodos kuratorius dr. Audrius Plioplys į darbų vertinimo komisiją pakvietė Laimą Apanavičienę, Čiurlionio galerijos Jaunimo centre direktorę, Daną Lapkų, menotyrininką, ir žinomą dailininkę Magdaleną Stankūnienę. 52 jaunieji dailininkai iš JAV ir Kanados į parodą atsiuntė 54 meno darbus, tad vertinimo komisijai nebuvo lengva paskirti laimėjimus. Nors vaikai apie Sibirą žino tik iš pasakojimų ir knygų, stebino jų mokėjimas piešinyje perteikti Sibiro kančias.

Vertinimo komisija, suskirsčiusi dalyvius į keturias amžiaus grupes, paskyrė nemažai premijų. Laimėtojai bus paskelbti per parodos atidarymą. Tad kviečiame atvykti į parodos atidarymą, apžiūrėti parodą, susipažinti su jaunaisiais menininkais. Visi vaikų piešinius galite pamatyti muziejaus tinklalapyje www.balzekasmuseum.org

Atidarymo metu bus rodomas filmas „Evangelijos žinia”, pristatyta istorinė paroda „Smurto kronika”. Daugiau informacijos tel. 773-582-6500

Čikagos arkivyskupija š. m. rugpjūčio 23-gruodžio 6 d. siūlo tikybos mokytojų (katechetų) 15-kos susitikimų kursus, kurie vyks pirmadieniais 6:30-9:20 val. v. Saint Xavier University (3700 W. 103rd St., Chicago). Programą užbaigus, gaunamas arkivyskupijos katecheto(-ės) pažymėjimas, įgalinantis mokyti vaikus, jaunimą ir suaugusius. Kreiptis į Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos raštinę arba tiesiogiai į universitetą el. paštu: Clendenen@sxu.edu arba tel. 773-298-3440. Daugiau informacijos el. paštu: nlorenzo@archchicago.org, tel. 312-534-8045. Kursų kaina 125 dol. (baigusiems SXU - 25 dol.). Misija prisidėtų prie mokesčio už mokslą.

Čikagos universiteto Rytų kraštų fakulteto profesoriai šiemet baigė išleisti senovės asirų kalbos, kuria buvo kalbama prieš du tūkstančius metų, žodyną. Žodyną sudarys 21 tomas, kuriuose bus 28 tūkstančiai žodžių. Leidinys buvo pradėtas 1921 metais. Iš viso prie projekto dirbo 88 mokslininkai. Žodynas kainuos 1,400 dolerių ir bus pardavinėjamas universitetams, kurių studentai galės juo naudotis šifruodami milijonus dokumentų, parašytų senąja asirų kalba.

Centrinė Čikagos miesto aikštė Daley Plaza birželio 3 dieną pražydo lietuviškos Trispalvės spalvomis – čia Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje surengė trečiąją kasmetį festivalį „Lietuvos

(Nukelta į 11 psl.)

LIETUVA IR PASAULIS

Lenkijos užsienio reikalų ministras Radoslawas Sikorskis atvyks į liepos 1 dieną Vilniuje rengiamą Demokratijų bendrijos susitikimą, o vizito metu tikriausiai susitiks ir su Lietuvos lenkų atstovais. Kad Lenkijos ministras atvyks į Vilnių, Lenkijos pareigūnai patvirtino *PAP* naujienų agentūrai. Lietuvos lenkų sąjungos atsakingasis sekretorius Edvardas Trusevičius sakė, kad „jeigu R.Sikorskis atvyktų, su juo tikriausiai susitiktume“, tačiau teigė oficialios informacijos dar neturįs. Demokratijų bendrijos šalių užsienio reikalų ministrų susitikimas Vilniuje įvyks pažymint Lietuvos pirmininkavimo pabaigą. Renginyje laukiama daug aukštų pareigūnų, tarp jų - JAV valstybės sekretorės Hillary Clinton.

Lietuva traukiasi iš 154 valstybes vienijančios Pasaulio turizmo organizacijos (PTO). Tokį sprendimą siūlanti Ūkio ministerija mano, kad narystė šioje organizacijoje šaliai neatsipirko. Lietuva į PTO įstojo 2003 m. rugsėjį. Tačiau narystė šaliai jau kainavo daugiau kaip milijoną litų, o pakankamai naudos, Ūkio ministerijos manymu, neatnešė. „Didžioji dalis turizmo infrastruktūros plėtos, turizmo rinkodaros projektų yra įgyvendinami naudojant Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšas, o beveik pusė nacionalinio biudžeto gaunamų asignavimų turizmo programoms įgyvendinti yra skiriama PTO nario mokesčiui sumokėti“, - rašoma Ūkio ministerijos Vyriausybei teikiamame nutarimo projekte. Anot ministerijos, nuo 2003 iki 2010 m. Lietuva į PTO išdą sumokėjo beveik 1,16 mln. litų nario mokesčio. Ūkio ministerija akcentuoja, kad ši suma ir kitos išlaidos, susijusios su naryste PTO, „nėra proporcingos gaunamai naudai“. Taip pat pažymima, kad Latvija į PTO įstojo tik 2005 m., o Estija apskritai nepriklauso šiai organizacijai.

LR Ūkio ministerijos siūlymą išstoti iš PTO Vyriausybė svarstys. Jei jam bus pritarta, Vyriausybė kreipsis į prezidentę Dalią Grybauskaitę, kad ji Seimui pateiktų analogišką sprendimo projektą.

Rusija kol kas neatsakė Lietuvos prokurorams dėl jų prašymo Sausio 13-sios byloje apklausti buvusį Sovietų Sąjungos prezidentą Michail Gorbáčiov. Teisinės pagalbos prašymas buvo išsiųstas daugiau nei prieš mėnesį. „Atsakymo kol kas dar negavome“, - sakė Generalinės prokuratūros (GP) Baudžiamojo persekiojimo departamento vyriausiasis prokuroras Simonas Slapšinskas.

Gegužės 11 dieną Lietuvos GP viešai pranešė, kad kreipėsi į Rusijos pareigūnus su prašymu apklausti M.Gorbáčiov liudytoju Sausio 13-osios byloje. Netrukus po to M.Gorbáčiov atstovas spaudai Vladimir Poliakov Rusijos žiniasklaidai pareiškė, kad buvęs sovietų vadovas jau daug kartų yra kalbėjęs apie Sausio įvykius Lietuvoje, todėl nėra prasmės dar kartą apie tai šnekėti. Pasak V.Poliakov, šiuo klausimu M.Gorbáčiov pasisakė daugybę kartų, knygoje ir interviu.

Lietuvos prokuratūra pranešime taip pat pranešė, kad atnaujino anksčiau nutrauktą tyrimą dar dviejų asmenų atžvilgiu. Tačiau prokuratūra šių asmenų neatskleidžia. 1999 metų rugpjūčio 23 dieną Vilniaus apygardos teismo nuosprendžiu šeši asmenys buvo nuteisti Sausio 13-sios byloje, jiems paskirtos bausmės. Nuteistasis Stanislavas Mickevičius išvengė bausmės, nes pasislėpė nuo Lietuvos teisėsaugos Rusijoje ir Baltarusijoje. Šiuo metu tirama kita dalis Sausio 13-osios baudžiamosios bylos, kurioje yra 23 įtariamieji, iš jų 21 yra Rusijos, du – Baltarusijos piliečiai. 1991-ųjų sausio 13-ąją sovietų kariuomenei ir specialiesiems daliniams užimant Vilniaus televizijos bokštą bei Lietuvos radijo ir televizijos pastatą, žuvo 14, nukentėjo daugiau kaip tūkstantis beginklių žmonių. Sovietų kariai tada neišdrįso pulti Aukščiausiosios Tarybos, kuri 1990-ųjų kovo 11 dieną paskelbė apie atkurtą Lietuvos nepriklausomybę.

Parlamentinį tyrimą atlikęs Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas konstatavo, kad GP, tirdama 1991 metų Sausio 13-osios įvykių bylą, **nesiėmė visų priemonių, kad ji būtų ištirta kuo greičiau**. Išvadose rašoma, kad GP ne visada laikėsi baudžiamojo proceso principo veiksmus atlikti per įmanomai trumpiausią laiką, siekiant kuo greičiau nustatyti ir patraukti atsakomybėn baudžiamąsias veikas padariusius asmenis. Tai esą rodo ir faktas, kad ši byla, nepaisant jos sudėtingumo ir svarbos Lietuvai, nuo 2003 metų spalio iki 2010 metų gruodžio buvo pavesta tirti vienam Generalinės prokuratūros prokurorui. Taip pat komiteto išvadose teigiama, jog atskirų įtariamųjų veikos pagal 2003 metais įsigaliojusį Baudžiamojo kodekso straipsnį dėl genocido ir karo nusikaltimų buvo perkvalifikuotos tik po septynerių metų, tad „Generalinė prokuratūra nesiėmė visų įmanomų veiksmų, kad Sausio 13-osios bylos kaltininkų veikos būtų tinkamai teisiškai įvertintos“.

ELTA, LR URM, LRV

JAV ambasadorę Lietuvoje Anne E. Derse sveikina Alma ir Valdas Adamkai. Š.m. birželio 16 d., Jungtinių Amerikos Valstijų ambasada Lietuvoje minėjo liepos 4-ąją, savo Nepriklausomybės dienos šventę. Šiais metais garsioji data buvo paminėta gerokai anksčiau nei įprasta, dėl birželio pabaigoje numatomo JAV valstybės sekretorės Hillary Clinton vizito Lietuvoje. Į JAV ambasadorės Lietuvoje Anne E. Derse rezidenciją sostinės Žvėryno rajone rinkosi kviestiniai svečiai. Tarp jų - Lietuvos politikos elitas, užsienio ambasadoriai, JAV bendruomenės Lietuvoje nariai, Lietuvos kultūros ir verslo atstovai. Susirinkusieji dalyvavo tradicinėje iškilmingoje JAV vėliavų pagerbime klausėsi atliekamų Lietuvos ir JAV valstybių himnų. Sakydama kalbą ir sveikindama visus su švente, A. E. Derse ne tik pabrėžė JAV puoselėjamas laisvės ir lygybės principus, bet ir priminė, kad šiais metais sukanka 20 metų nuo Lietuvos ir JAV diplomatinio santykių atkūrimo dienos. Ta proga JAV ambasada Lietuvai dovanoja fotografijų parodą, kurioje užfiksuotos svarbios šalių bendradarbiavimo akimirkos. Vieną, lietuviams itin mielą fotografiją, ambasadorė įteikė ir Lietuvos užsienio reikalų ministrui Audroniui Ažubaliui. Joje - JAV prezidentas Ronald Reagan demonstracijoje laiko juostą su užrašu „I Love Lithuanians“ („Aš myliu lietuvius“).

TURĖTI TIK VIENĄ SUSKYSTINTŲ DUJŲ TERMINALĄ BŪTŲ RIZIKINGA

Talinas, birželio 17 d. (LRT). Trims Baltijos šalims turėti tik vieną suskystintų dujų terminalą būtų rizikinga, pareiškė Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė po susitikimo su Estijos vadovu Toom Hendrik Ilves. Pasak D.Grybauskaitės, idėja dėl vieno regioninio terminalo, kurį norėtų turėti Latvija, gali būti plėtojama toliau, bet Lietuva ir Estija taip pat ketina pačios statyti tokius objektus.

„Su prezidentu aptarėme, kad regione pakankamai rizikinga turėti tik vieną terminalą, kuriam galėtų būti daroma įtaka, kuris galėtų būti perperkamas. Jie, kaip ir mes, taip pat yra apsisprendę ir linksta prie smulkesnio, mažesnio terminalo statybos, bet savarankiškai“, - telefonu iš Tartu sakė prezidentė.

„Regioninio terminalo idėja gali būti tęsiama, bet Lietuva ir Estija apsisprendusios statyti pačios. Manome, kad nesant dujų rinkos ir tinklų tarp Baltijos šalių vis dėlto perspektyvesnė yra mažesnių tiesiai į jūrą išseinančių terminalų statyba“, - kalbėjo D.Grybauskaitė.

Po susitikimo išplatintame pranešime spaudai prezidentė teigė, kad keli terminalai Baltijos valstybėse paskatins didesnę konkurenciją dujų rinkoje, užtikrins mažesnes kainas vartotojams ir sustiprins regiono energetinę nepriklausomybę.

Šiuo metu visas dujas iš Rusijos dujų milžino „Gazprom“ gaunanti Lietuva tikisi suskystintų dujų terminalą Klaipėdoje pastatyti iki 2014 metų. Tokiu atveju dujos galėtų būti atplukdomos ir taip atsirastų konkurencija.

Latvijos Vyriausybė aktyviai siekė, kad Rygos uoste planuojamas projektas būtų paskelbtas regioniniu ir galėtų pretenduoti į Europos Sąjungos (ES) paramą. Estijos premjeras taip pat yra sakęs, kad Baltijos šalims apsimokėtų susitarti dėl vieno terminalo. **Tačiau Lietuva iki šiol buvo atsargi dėl paramos Rygos projektui, nes matė ženklių, kad terminalą gali statyti su Rusijos įmone „Gazprom“ susijusios bendrovės.**

Paklausta apie kiek skirtingą Baltijos šalių poziciją dėl dujų sektoriaus liberalizavimo pertvarkos, D.Grybauskaitė sakė, kad kiekviena valstybė gali pasirinkti būdą įgyvendinti vadinamąją Europos Sąjungos (ES) Trečiąją direktyvą.

„Visos šalys pritaria, kad trečiasis paketas turi būti įgyvendinamas, bet pačioje direktyvoje yra galimi trys variantai ir valstybės laisvos apsispręsti. Normalu, kad nėra naudojamas vienodas modelis. Netraktuočiau, kad turėtume būtinai vienodai tai daryti“, - kalbėjo prezidentė.

Priešingai nei Latvija ir Estija, Lietuva yra atsisakiusi išimties iš ES Dujų direktyvos,

o Lietuvos planuojama dujų sektoriaus pertvarka labai piktina „Gazprom“, kuri šiuo metu ir tiekia dujas, ir valdo didelę dalį „Lietuvos dujų“ akcijų.

D.Grybauskaitė po susitikimo su T.H.Ilvesu taip pat sakė, kad Lietuvos ir Estijos nuomonės dėl atominės energetikos bei jos saugumo visiškai sutampa. Pasak prezidentės, Estija tvirtai remia Visagino atominės elektrinės projektą.

„Estijos prezidentas pasveikino, kad Lietuva jau gavo du pasiūlymus. Jie nekantriai laukia konkrečių detalių ir yra pasirengę aktyviai dalyvauti projekte“, - sakė D.Grybauskaitė. Ji taip pat teigė, kad per susitikimą aptartas Lietuvos siekis Vilniuje veikiantį Energetinio saugumo centrą paversti NATO centru - panašiai, kaip Estijoje veikiantis kibernetinio saugumo centras. „Tai galėtų būti mūsų rimta specializacija ir indėlis į naujus iššūkius NATO ir naują strateginę politiką“, - sakė prezidentė.

Lietuvos atstovė Elvyra Baltutytė Europos žmogaus teisių teisme teigia, kad kaliniai Strasbūrai vis dar skundžiasi dėl prastų kalinimo sąlygų Lietuvoje. Pasak teisininkės, už tokius pažeidimus priteisiamos vienos didžiausių kompensacijų. Politikai tvirtina, kad ateityje tokių skundų turėtų mažėti, nes numatomos įkalinimo įstaigų reformos.

LRT

NUKENTĖJO M. K. ČIURLONIO METINIŲ PROGRAMA

Mikalojaus Konstantino Čiurlionio mirties 100-metį Lietuvos valstybė mini tik formaliai -akis bado abejingumas menininko paveldui.

„Kur man kreiptis - į kosmosą?“ - guodėsi Nacionalinio M.K.Čiurlionio muziejaus direktorius Osvaldas Daugelis.

Jau daug metų didžiojo tautos klasiko gerbėjai jį tarkuoja dėl apleisto M.K.Čiurlionio vaikystės namo Druskininkuose, kuris yra Nacionalinio muziejaus Kaune filialas.

Tačiau šiame namelyje laukiame IX tarptautinio menų festivalio Druskininkų vasara su M.K.Čiurlioniu” svečius mediniai Čiurlioniu kiemo pastatai pasitiks apsilaupiusiomis sienomis ir aptrupėjusiais stogais.

Remontas - miglose

Pasak O.Daugelio, valstybė nerado M.K.Čiurlionio memorialinio muziejaus Druskininkuose remontui prašytų 300 tūkst. litų net ir jubiliejiniais metais - dar 2010-ųjų pabaigoje žadėta suma kažkur išgaravo.

Direktorius teigė jau keltą mėnesių ieškantis būdų nugnybti tuos pinigus nuo M.K.Čiurlionio muziejui Kaune renovuoti skirtų 3 milijonų litų. Tam esą reikėjo Kultūros ir Finansų ministerijų pritarimo, kuris galų gale gautas, bet darbų paspartinti neįmanoma.

„Kai įvyks viešųjų pirkimų konkursas, iš karto ir prasidės remontas, - žadėjo O.Daugelis.

- O kada realiai pastatai bus tvarkomi, nežinau. Mes negalime derintis prie festivalių -niekam tai nerūpi.”

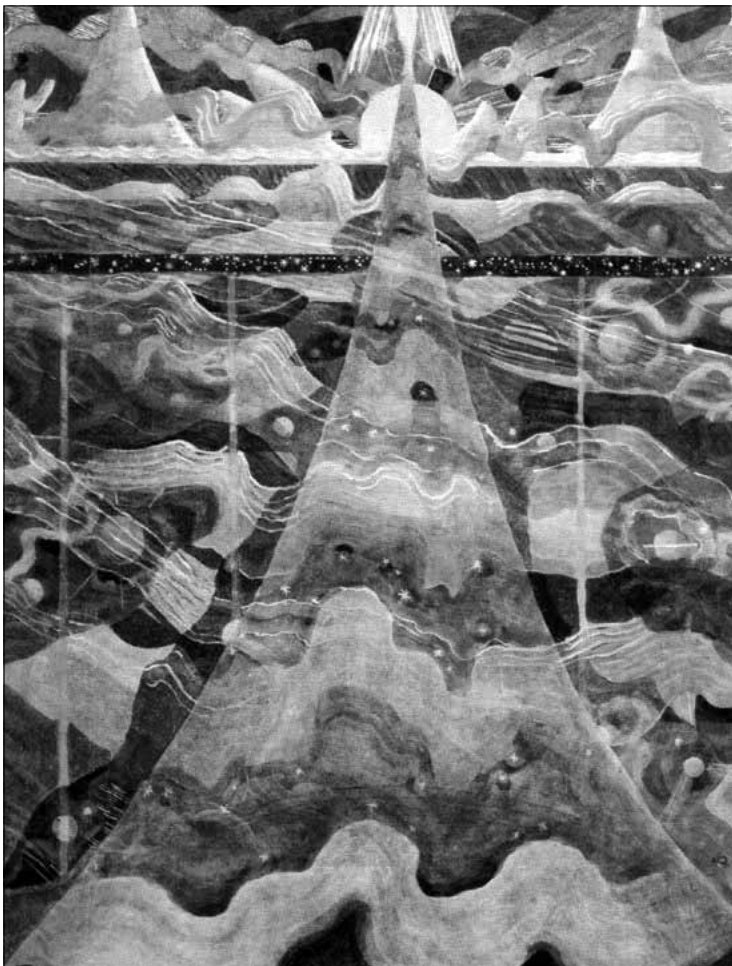
Dėmesys - tik muziejui

Iš kultūros ministro patvirtintos M.K.Čiurlionio jubiliejinės programos projektų tik Nacionaliniam M.K.Čiurlionio muziejui Kaune rekonstruoti buvo surasta specialiųjų lėšų. Jos sudaro beveik tris ketvirtadalius visai valstybinei programai numatytos sumos.

Bet sunku suvokti, ką bendra su M.K.Čiurlionio metų dvasia turi tarpinis dar 2006-aisiais pradėtos muziejaus rekonstrukcijos etapas.

Kam apskritai buvo sudaryta M.K.Čiurlionio metinių paminėjimo darbo grupė, jei valstybė tam paminėjimui, galima sakyti, neskyrė pinigų?

Dar vienas „strateginis” jubiliejinės programos projektas -Tarptautinis M.K.Čiurlionio pianistų ir vargonininkų konkursas - būtų įvykęs ir be M.K.Čiurlionio jubiliejaus, nes yra tradiciškai rengiamas kas ketveri metai: 2011-ieji-konkurso metai.

M. K. Čiurlionis. Žvaigždžių sonata. 1908. Popierius, tempera. Allegro.

Sutaupė kitų sąskaita

Visa valstybinė M.K.Čiurlionio paminėjimo politika baigėsi injekcija Nacionaliniam M.K.Čiurlionio muziejui, kurį vienaip ar kitaip tektų tvarkyti. Kitus projektus kultūrininkams buvo pasiūlyta rengti iš savo asignavimų arba prašyti jiems lėšų iš Kultūros rėmimo fondo.

Anot M.K.Čiurlionio kūrybą šiemet ypač plačiai populiarinančio jo proanūkio pianisto Roko Zubovo, tai - „maisto ieškojimas konteineryje”.

„Kultūros rėmimo fondas yra skirtas finansuoti nepriklausomų menininkų veiklą.

Absurdiška priversti menininkus varžytis ne tik tarp savęs, bet dar ir su valstybinės programos projektais, - samprotavo R.Zubovas. - Tai dar labiau apribojo ir taip nedideles nepriklausomų menininkų galimybes kurti.”

Pinigų nesulaukia

Tačiau nukentėjo ir valstybinės svarbos projektai.

Pavyzdžiui, taip ir nepasirodė 10 metų lauktas M.K.Čiurlionio laiškų rinkinys lietuvių ir lenkų kalbomis su moksliniais komentarais.

Vienas jo sudarytojų Radoslawas Okuliczius-Kozarynas netgi pripažino, kad tie komentarai per dešimtmetį spėjo pasenti, mat „čiurlionianoje” nuolat atsiranda naujienų.

„Dviem šio leidinio tomams prašėme 110 tūkst. litų, mums pažadėjo 70 tūkst., o Kultūros rėmimo fondas skyrė 20 tūkst., - atskleidė projekto vykdytojas O.Daugelis. - Tačiau ir tų pinigų iki šiol negavome.”

Jubiliejaus proga nesuskubta naujai išleisti žymiausių M.K.Čiurlionio muzikos kūrinių įrašų, nors ankstesnių leidinių tiražai jau yra išpirkti.

Net trigubai mažesnės, negu buvo planuota iš pradžių, lėšos M.K.Čiurlionio simfoninių poemų ir kantatos „De profundis” kompaktiniam diskui iki šiol nepasiekė jį leisančios Lietuvos muzikų sąjungos.

Projektai - svetur

Tiesa, R.Zubovas neseniai Kultūros ministerijos lėšomis išleido M.K.Čiurlionio fortepijoninės kūrybos šešių kompaktinių diskų rinkinį. Įdomus sutapimas: lėšų šiam projektui buvo skirta iš karto po to, kai panašų rinkinį pristatė vokiečiai.

Simptomiška, kad būtent vokiečių įrašų kompanija „Celestial Harmonies” pirmoji išleido reikšmingiausiam M.K.Čiurlionio muzikiniam palikimui skirtą kompaktinių diskų seriją „Visi M.K.Čiurlionio kūriniai fortepijonui”.

Vokiečiai savo jėgomis žada paminėti ir M.K.Čiurlionio metus pristatydami jo muziką, dailę ir asmenybę Uzedomo festivalyje rudenį.

Tuo tarpu mes užsieniečiams jubiliejaus proga net negalime įteikti solidžių naujų leidinių - prigaminta visokių keistų niekučių: veidrodėlių ir kitokių daikčių esą pagal M.K.Čiurlionio simboliką.

Atrodo, telieka džiaugtis tuo, kad M.K.Čiurlionio metus primena bent jau gatvėse stūksantys reklaminiai stulpai su plakatais.

Asta Andrikonytė, Irytas.lt

KULTŪROS KRONIKA

Žurnalas „Pasaulio lietuvis”, kurį daug metu redagavo Bronius Nainys, vėliau Audronė Škiudaitė, šiuo metu turi naują redaktorių. Juo yra panevėžietis Kęstutis Pikūnas, gyvenęs Anglijoje ir su lietuvybe nieko bendro neturėjęs ilgesnį laiką, tik retkarčiais prisimindamas lietuvius. Vytauto Didžiojo universitete, Užsienio lietuvių institute, buvo pasikalbėjimas su naujuoju redaktoriumi. Jis tarp kitko pasisakė kad „reikia keisti požiūrį į globalią Lietuvą plačiąja prasme ir pradėti dialogą tarp Lietuvos ir išvykusių. Ir kurti „praktišką globalią Lietuvą”, - kalbėjo K. Pikūnas, „kurti lietuvišką bendruomenę, duoti žmonėms daryti tai, ką jiems patinka daryti”. Tikėkime, kad tautinė lietuvių dvasia vyraus „Pasaulio lietuvių” puslapiuose.

Hamburgo lietuvių bendruomenės pastangomis, padedant Lietuvos Respublikos garbės konsului H.Saure, Lietuva buvo gerai pristatyta miesto renginyje „Europos savaitė”. Lietuvos pastovas buvo pačiame prekybos centre. Lankytojai Hamburgo LB pirmininkas Oksanos Salomatinos pastangų dėka galėjo susipažinti su Lietuvos kaimo turizmu, aplankant miestus. Lietuva jau trečius metus dalyvauja Hamburgo prekybos parodoje.

Mezzosopranas Irena Jasiūnaitė yra sukūrusi daugiau kaip 50 vaidmenų, o „Carmen” George Bizet to paties pavadinimo spektaklyje atlikusi šimtą kartų. Ji sako, kad opera - jos didžiausia meile. „Vyrų meilės, kartais net draugai, nuvilia, o opera manęs niekada nenuvylė”, - sako 85-erių operos primadona ir priduria, kad gyveno tuo, ką kurdavo scenoje. „Rodyti emocijas

scenoje, neužgniaužti aistros ir temperamento išmokau iš Kipro Petrausko. Kai dainuodavome operą „Carmen”, jis mane taip apkabindavo, kad atrodydavo sulaužys visus kauliukus. Toks stiprus buvo jo įsijautimas į vaidmenį”, - pasakoja iki 62-ejų metų Lietuvos operoje dainavusi solistė. Ji sako, jog operos dainininkas publikos vien tik geru balsu neužkariaus. Solistas turi būti stiprus ir emociškai. Tai yra tikrasis operos menas. Jasiūnaitė prisipažįsta, kad visada vadovavosi tokiu principu

- „jei suvaidinus, pavyzdžiui „Carmen” salėje niekas solistės neįsimyli, vadinasi, ji sudainavo blogai.

Operos primadona džiaugiasi, kad Dievas nepagailejo talento, todėl ji pavergdavo minias gerbėjų, o likimas buvo dosnus vaidmenų. Po 35 metų darbo atsisveikinant su scena širdį spaudė gaudulys. „Kai išėjau iš teatro, dar turėjau gerą balsą, tačiau nuo to laiko daugiau niekur nedainavau. Nereikia laikytis įsikibus scenos tol, kol jau nieko nebesudainuosi. Man negražu, kai jau matyti senatvė”. Susitaikyti su tuo, jog reikėjo palikti teatrą, padėjo gamta. „Turėjau sodybą Labanoro girioje. Ten vaikščiodavau po miškus, grybaudavai, dvejojdavau, nubraukdavau ir ašarą” - prisimena sveikata palaiminta solistė. Jos 85 metų sukaktis buvo iškilmingai paminėta Lietuvos operos ir baleto teatre Villniuje.

Režisierius Jonas Vaitkus, rusų dramos teatro vadovas, nesugyvena su kaimynais. Tirti jo skundų, į jo kaimą, kurio sodyba Žirnų ežero pakrantėje, nuolat važiuoja aplinkos apsaugos specialistai ir policijos pareigūnai. Aplinkiniai gyventojai klausinėja vienas kito, kurį iš kaimynų dabar apskųs garsusis menininkas - išversta tvora, iškirsti medžiai ir net kaimo gatvės dalybos, - rašo „Lietuvos rytas” birželio 3 dienos laidoje. Susikirtimų su kaimynais būta ne vieno. Šalia gyvena Ukmergės rajono vyriausias architektas Arvydas Dziugas, kuris ietis su Vaitkumi surėmė dėl kelio, einančio per jo sklypą. Tai senoji gatvė ir jos nevalia užgrobti. Teatralas manė priešingai ir kelią užsėjo žole ir uždraudė juo keliauti kaimynams. Skundai pasiekė teisines įstaigas, net dėl išvirtusios lentų tvoros.

Minint žymaus lietuvių kilmės lenkų rašytojo, Nobelio premijos laureato Česlovo Milošo gimimo 100-ąsias metines, Lietuvos paštas į apyvartą išleidžia naują pašto ženklą šiai iškiliai asmenybei atminti.

LIETUVOS SOVIETIZACIJOS PRADŽIA

Jonas Rudokas

Prieš 70 metų, 1940 m. birželio ir liepos mėnesiais, diriguojant Maskvai mūsų krašte vyko didžiulės permainos.

Iš kur atsirado dabar istorikų gana dažnai vartojamas žodis „sovietizacija“ ir ką jis reiškė? Atrodo, pirmasis jį pavartojo pats Josifas Stalinas dar 1939 m. spalį, Kominterno vadovui Georgijui Dimitrovui pareiškęs, kad sudaręs paktus su Baltijos šalimis jis neskubės jų sovietizuoti, nes atėjus laikui jos tą esą padarys pačios. Kaip žinoma, jis apsiriko, todėl ir prireikė tiek ultimatumų, tiek tankų.

O sovietizacijos esmė tokia: paprastai užėmusi svetimą šalį ar teritoriją, kiekviena valstybė ten įveda savo valdžią ir tvarką, bet SSRS įvykdytos okupacijos ir aneksijos tuo neapsiribojo - užgrobtos Šalys ne tik būdavo pajungiamos administraciniam Maskvos valdymui, bet dar ir įtraukiamos į didžiulio, unikalaus eksperimento vykdymą, vadinamąją komunizmo statybą. Todėl Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje po jų okupacijos turėjo būti įgyvendintos radikalios permainos visose gyvenimo srityse - visa tai ir vadinosi sovietizacija.

Liaudies vyriausybė - iliuzijų metas

Daugumai Lietuvos Respublikos piliečių nepriklausomybės praradimas buvo netikėtas: juk jie negalėjo žinoti, kas ruošama, planuojama Maskvoje ar Berlyne. Tiesa, įvairių gandų netrūko, bet valdžia žmones ramino: dar 1940 m. balandžio 17 d. premjeras Antanas Merkys viešai pareiškė, kad „Lietuvos vyriausybė neranda jokio pagrindo galvoti, kad Lietuvai iš SSRS grėstų kokie pavojai“. Įdomiausia, kad tai buvo staigmena net Lietuvos komunistams - apie tai savo atsiminimuose atvirai pasakojo vienas to meto LKP(b) sekretoriato narių Chaimas Aiženas, kas dar kartą patvirtina, kad jokios revoliucijos Lietuvoje 1940 m. vasarą nebuvo.

Mūsų žmonės miestų ir miestelių gatves staiga užplūdusius svetimus kareivius, tankus sutiko įvairiai: buvo pasipiktinusių ir nusiminusių, buvo juos sveikinusių, bet dauguma, atrodo, atsidūrė nežinioje - o ką tai reiškė Lietuvai? Teisingo atsakymo į šį klausimą jie negalėjo išgirsti nei iš spaudos, nei iš radijo pranešimų, greičiau priešingai - to meto žiniasklaida klaidino žmones, skelbdama, kad nieko

blogo neįvyko.

Beje, tą nežinią, iliuzijas skatino ir Kremliaus politika. Po didelės nesėkmės Suomijoje, kai Maskvoje sudaryta komunistinė vyriausybė taip ir nepasiekė Helsinkio ir neužvaldė krašto, Baltijos šalyse buvo nutarta veikti ne taip tiesmukai - atvežtinės valdžios atsisakyta. Pradžioje galvota net leisti toms šalims pačioms sudaryti naujas, geresnes vyriausybes, bet jose įtaisyti Maskvos patarėjų.

Tačiau vėliau buvo pasirinktas mažiau rizikingas variantas - pasiųsti į Kauną, Rygą ir Taliną Kremliaus emisarus su neribotais įgaliojimais: Vladimirą Dekanozovą, Andrejų Višinskį ir Aleksejų Ždanovą. Jie Baltijos valstybėse visų pirma turėjo sudaryti vadinamąsias Liaudies vyriausybes, o po to ir joms faktiškai vadovauti. Svarbiausias nurodymas jiems buvo visą sovietizaciją pridengti tariamo teisėtumo skraiste. Tuo buvo pasiekti du svarbūs tikslai: nuraminta pasaulio viešojo nuomonė ir išvengta pasipriešinimo Baltijos šalių viduje: daugelis gyventojų patikėjo, kad vykdomos permainos jiems bus naudingos, apie tai daug rasė ir spauda. Pavyzdžiui, „Naujoji Romuva“ pranešė: „Naujoji vyriausybė visose gyvenimo srityse padarys radikalių reformų ir sutvarkys gyvenimą taip, kad liaudis būtų sveika, soti ir turėtų visas sąlygas šviestis, kultūrintis“.

O kaip netikėti, jei tą žada rimti žmonės, tarkime, ministrai? Mat Maskvos emisarai sužaidė gudrų žaidimą - iš pradžių į Liaudies vyriausybes jie nekviėt vietos komunistų, o pasitelkė žymius ir gerbiamus žmones. Nežinodami, kas bus toliau, vietiniai komunistų vadai piktinosi: „Jeigu būtų davę užduotį sudaryti vyriausybę pagrindžio kompartijai, tai ten būtų visai kiti žmonės“. Bet maskviečiai turėjo savo planą ir į Liaudies vyriausybę įtraukė profesorius, žinomus rašytojus - Vincą Krėvę, Povilą Pakarklį. Augustą Kirchenšteiną. Johannesą Varesą-Barbarusą ir kitus. O V.Krėvė savo ruožtu pareikalavo finansų ministru palikti Ernestą Galvanauską, patyrusį specialistą, jau ėjusį šias pareigas A.Merkio vyriausybėje.

Tikriausiai visi jie buvo sąžiningi žmonės, patriotai, turėję vilčių, kad dirbdami tose vyriausybėse sugebės bent šį tą gero padaryti savo kraštui, nors ir bus po to apkaltinti pagalba okupantui: „Kai eina

Lietuvos liaudies vyriausybė 1940 m. birželio 17 d. Iš kairės: M.Mickis, V.Krėvė-Mickevičius, A.Venclova, J.Paleckis, P.Pakarklis, E.Galvanauskas, L.Koganas, V.Vitkauskas. *LR archyvo nuotr.*

klausimas Lietuvos gelbėjimo, nėra reikalo kreipti dėmesio į tai, kas ir ką apie mus manys ir kalbės”, – tuomet sakė E.Galvanauskas. Ir iš tiesų aptariamiesiems ministrams pavyko kai ką padaryti, pristabdyti kai kurias Maskvos iniciatyvas, tačiau jų galimybės buvo labai ribotos: vėliau tas pats E.Galvanauskas pripažino, kad V.Dekanozovas buvo užvaldęs vyriausybinių aparatą ir faktiškai ėjo Lietuvos prezidento pareigas.

Iliuzijų pabaiga – Liaudies Seimas

Tiesa, Lietuvos komunistai, kaip ir Latvijos ar Estijos, nuošalyje buvo neilgai: greitai jų atstovai įsikraustė į Liaudies vyriausybes ir užėmė svarbiausius postus. Štai Lietuvos vidaus reikalų ministru tapo Mečys Gedvilas, Latvijos – Vilis Lacis. Šiek tiek vėliau abu jie gavo premjerų postus. Todėl nuotaikos tose vyriausybėse sparčiai keitėsi Maskvos naudai, bet dar kurį laiką buvo neaišku, kas toliau laukia Baltijos šalių: kaip bus tvarkoma jų ekonomika, ypač žemės ūkis, ar bus gerbiama privati nuosavybė, o svarbiausia – kokie bus santykiai su Maskva?

Todėl liaudies ministrai ir toliau prieš žmonėms šviesų rytojų, o Justas Paleckis, tapęs Lietuvos prezidentu vietoj į Vokietiją pasitraukusio Antano Smetonos, tvirtino, kad ir toliau bus vykdoma 1939 m. spalį pasirašyta tarpusavio pagalbos sutartis – neva Lietuva liks nepriklausoma valstybė. Tuo, pasak V.Krėvės, kurį laiką tikėjo ir M.Gedvilas.

Tiesa, tuo metu vis dar premjero pareigas ėjusiam V.Krėvei, matančiam, kaip Lietuvoje šeiminkauja V.Dekanozovas ir jo komanda, abejonių vis dėlto kilo. **Taigi liepos 1 d. jis apsilankė Maskvoje pas Viačeslavą Molotovą ir ten gavo tokį aiškų ir atvirą atsakymą,**

kad grįžęs iš karto paprašė atleisti jį iš visų pareigų. Mat jis sužinojo, kad Kremliaus valdovai netrukus į Vakarus žada pasiųsti raudonąją armiją ir juos užkariauti, todėl „negali gi toli užnugaryje pasilikti maža salelė su santvarka, kuri turės išnykti visoje Europoje“. Tačiau apie tai V.Krėvė papasakojo tik savo kolegoms ir draugams, o Lietuvos gyventojai ir toliau liko nežinioje.

Tuo tarpu V.Dekanozovas ir jo kolegos kaimyninėse šalyse pareikalavo skubiai, per porą savaitių, surengti rinkimus į parlamentą. Pas mus atitinkamą įstatymą parengti nebuvo sunku: jis buvo labai panašus į senąjį, galiojusį nuo 1936 m. Gal net truputį demokratiškesnis – jame, kaip ir ankstesniame, nebuvo numatyta piliečių teisė laisvai siūlyti kandidatus, bet tokia tvarka nebuvo didelė staigmena – tikrų rinkimų Lietuvoje nebuvo nuo pat 1926 m. Vėliau buvo paaiškinta, jog valdžia pati parinko geriausius kandidatus, „kad piliečiams nereiktų sukti galvos, už ką balsuoti“.

Liepos 6-ąją visi laikraščiai paskelbė, kad rinkimai įvyks po devynių dienų – liepos 14-ąją. Žinoma, toks skubotumas buvo sąmoningas, kad žmonės nespėtų organizuotis, iškelti savo kandidatų ar pareikšti nepasitenkinimo. Be to, gana sėkmingai buvo panaudotas botago ir pyrago metodas: rinkimų išvakarėse įvykdyti pirmieji masiniai areštai – liepos 10–14 d. suminta apie 500 žmonių (tautininkų, krikdemų, liaudininkų aktyvistų), taigi žmonės buvo įbauginti. Kita vertus, vienintelės politinės jėgos – Darbo liaudies sąjungos rinkimų programoje buvo daug gražių pažadų vidaus politikos srityje: dovanoti ūkininkų skolas bankams, pakelti darbininkų ir tarnautojų darbo užmokestį, sumažinti butų nuomą, garantuoti piliečių asmens ir turto neliečiamumą ir kt. – kaip

normaliuose rinkimuose. Ir nė žodžio apie Lietuvos prijungimą prie TSRS – tik draugystė ir sąjunga su ja. O kai japonų žurnalistas užsienio reikalų viceministrą Pijų Glovacką užklausė, ar būsimasis Seimas neprašys Lietuvos priimti į Tarybų Sąjungą, tai gavo trumpą atsakymą: šis klausimas vyriausybėje nesvarstytas.

Nepaisant visų naujosios valdžios pastangų, rinkėjų aktyvumas buvo menkas, tačiau tai nesukliudė jai raportuoti Maskvai, kad Lietuvoje balsavo 95,5 proc. visų rinkėjų, Latvijoje 94,8, o Estijoje – tik 84 proc. Visur rinkimai vyko tuo pat metu ir tokia pačia tvarka.

Žinoma, turint tokį rinkimų įstatymą, Lietuvos kompartija galėjo kandidatais iškelti vien savo žmones, bet ji to nepadarė. Tikriausiai sąmoningai – norėta pavaidinti demokratiją. Todėl į Seimą pateko ir nemažai nekomunistų, žinomų inteligentų – režisierius Romualdas Juknevičius, rašytojai Liudas Dovydenas ir Stasė Vaineikienė, gydytojas Antanas Garmus ir kiti. O dėl to kilo pavojų vykdyti iš anksto parengtą įvykių scenarijų, ypač kai deputatai netikėtai sužinojo, kad jiems teks balsuoti ne tik už prašymą priimti Lietuvą į SSRS, bet ir už pramonės, bankų nacionalizavimą, taip pat už tarybų valdžios įvedimą. Beje, tuo pasipiktino ne tik jie, bet ir daugelis Seimo narių, netgi Lietuvos komunistų. Kuluaruose jie kalbėjo esantys už visišką Lietuvos nepriklausomybę...

Išėitį valdžiai, žinoma, pavyko rasti: visų pirma seimūnams buvo pagrasinta: „Nejau, draugai, nesuprantat, apie ką eina reikalas? Pasipils kraujas, jei kas drįs prieštarauti“. Antra, posėdžių salėje dalyvavo ir balsavo ne tik deputatai, bet ir gerokai daugiau pašalinių – valdžiai ištikimos publikos...

veidas.lt, 2010 m. birželio 27 d.

(Atkelta iš 7 psl.)

CENTRINĖ ČIKAGOS...

diena”.

Apie tai, kad aikšteje šeiminkauja lietuviai, skelbė iš toli matomas ženklas su Trakų pilimi ir užrašu „Day of Lithuania” („Lietuvos diena”). Ant aukšto stiebo plazdėjo didžiulė trispalvė, į šventę ragino užsukti žaliais marškinėliais vilkintys ir lietuviškais ženklais pasipuošę Šiaurės Amerikos lietuvių studentų sąjungos nariai.

„Lietuvos diena” sutelkė šimtus lietuvių ir jų draugų bei sudomino būrius miesto gyventojų ir svečių.

Nuo ryto vykusioje tradicinėje lietuviškos produkcijos ir suvenyrų mugėje dalyvavo Balzeko lietuvių kultūros muziejus, parduotuvė „Lietuvėlė”, įmonė „Food Depot International”, meno kūrinius, rankdarbius, aksesuarus ir vaikiškus drabužėlius iš lino siūlė jų kūrėjai bei platinčiai. Čia pat buvo teikiama informacija apie JAV įmonių rengiamus turus į Lietuvą, platinama turistinė, kultūrinė informacija apie Lietuvą.

Restorano „Kunigaikščių užėja” darbuotojai vos spėjo aptarnauti visus norinčius paragauti lietuviško kugelio, balandėlių, bandelių su lašunukais ar įsigyti šakočių.

Renginio metu čikagiečiai sužinojo ir apie lietuvių aistrą krepšiniui bei artėjančią Europos vyrų krepšinio čempionatą Lietuvoje. Jaunieji dalyviai rungėsi mėtydami baudos metimus, žiūrėjo filmą „Lietuvos krepšinis 1920-2004”, skaitė ir stebėjosi sužinoję apie garsius NBA žaidėjus lietuvius.

Vidurdienį prasidėjo meninė programos dalis. Nuskambėjus JAV ir Lietuvos valstybiniais himnais, į susirinkusius kreipėsi Lietuvos generalinė konsulė Čikagoje Skaistė Aniulienė, kuri pristatė Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 100-osioms mirties metinėms paminėti skirtą programą ir padėkojo Čikagos merijai už bendradarbiavimą rengiant šventę.

Diplomatė taip pat priminė šiais metais Lietuvoje vyksiantį Europos krepšinio čempionatą ir pakvietė visus krepšinio aštuolius atvykti į Lietuvą dalyvauti krepšinio šventėje.

Čikagos miesto merijos atstovė Eileen Hubbell perskaitė prieš mėnesį Čikagos mero postą užėmusio Rahmo Emanuelio sveikinimo laišką šventės dalyviams. Į „Lietuvos dieną” atvyko ir susirinkusius pasveikino apygardos išdininkė Maria Pappas.

Trijų M. K. Čiurlionio

XIV Tautinių šokių šventės Ruošos komitetas ir svečiai. Sėdi iš kairės: Lina Subatienė, Marius Žiaugra (pirmininkas), Birutė Žiaugrienė (sekretorė); antroje eilėje stovi iš kairės: Rūta Mickūnienė, Dalytė Bernotienė (išdininkė), Daiva Izbickas-Veršelis (vicepirmininkė), Joana Kuraitė-Lasienė (Kanados LB pirmininkė), Rima Girmiuvienė, Angelė Grigonis-Regan; trečioje eilėje (stovi iš kairės): Tomas Mikuckis, Vida Brazaitytė (meno vadovė). Romas Jonušonis, Danguolė Varnienė (LTŠI pirmininkė), Vytautas Maciūnas (JAV LB KV pirmininkas). Trūksta Pauliaus Bernoto ir Glorijos Adomkaitienės. Tautinių šokių šventė įvyks 2012 m. liepos 1 d., Bostone, MA.

VOKIETIJA

VASARIO 16-OSIOS GIMNAZIJOS – PARODA GEDULO IR VILTIES DIENAI

Huttenfeld. Birželio 14 d., Vasario 16-osios gimnazijoje, Romuvos pilyje atidaryta paroda „Smurto kronika: Lietuva 1939-1941” („Eine Chronik der Gewalt: Litauen 1939-1941”) vokiečių ir lietuvių kalbomis. Paroda skirta Juodojo birželio trėmimų septyniasdešimtosioms metinėms paminėti.

paveikslų įkvėptą programą režisavo Jolanta Dirmontienė. Pasirodymo metu dainavo popchoras „Svajonė”, šoko studijos „Dance Duo” šokėjai bei lietuvių liaudies šokių kolektyvas „Suktinis”, smuikavo Rasa Stanevičienė. Renginį vedė atlikėja Aldegunda.

Po meninio pasirodymo vyko mados šou, kurio metu pristatyta vaikiškų lininių drabužėlių kolekcija „Sraigė”, rankų darbo skraisčių bei aksesuarų „Artcity24” ir gyvomis gėlėmis puoštų moteriškų drabužių „DeepLine”.

Renginį parėmė Lietuvos užsienio reikalų ministerija. Organizuojant festivalį ir jo metu generaliniam konsulatui talkino Šiaurės Amerikos lietuvių studentų sąjungos nariai.

Lietuvos Respublikos Čikagos konsulato inf.

„Simboliška, jog minėdami Gedulo ir Vilties dieną, skausmingą mūsų tautai datą, šią parodą atidarome būtent čia, Vasario 16-osios gimnazijoje. Ši gimnazija – tarsi antroji tremčių istorijos medalio pusė – atsirado raudonajam terorui nubloškus tūkstančius lietuvių į skirtingus Vakarų pasaulio kraštus. Taip, kaip už tūkstančių kilometrų, taigoje stovintys mūsų tėvynainių kryžiai byloja apie tragišką jų likimą Sibire, taip gimnazijos kieme stovintis kryžius, mažasis jų brolis, primena apie lietuvių pabėgėlių kelią į Vakarus,” sakė parodą atidarydamas gimnazijos Kuratorijos pirmininkas Rimas Čuplinskas.

Tremtinės Dalios Grinkevičiūtės atsiminimų knygos „Lietuviai prie Laptevų jūros” ištrauką lietuvių ir vokiečių kalbomis perskaitė gimnazijos vienuoliktos klasės mokiniai ir Jonatan Lapa. Atidarymą simboliškai užbaigė Gretos Kvedarauskaitės atlikta daina „Laisvė” (aut. E. Masytė).

Parodą šiandien apžiūrėjo gimnazijos mokiniai ir mokytojai. Iki birželio 19 d. ji bus atvira Vokietijos visuomenei.

Parodos pagrindą sudaro

Genocido aukų muziejaus Vilniuje ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro paroda anglų ir lietuvių kalbomis. Europos lietuvių Kultūros centro Vokietijoje (ELKC) bei Diuseldorfe gyvenančios Vytenės Saunoriūtės-Muschick pastangų dėka eksponatai parengti lietuvių-vokiečių kalbomis. Leidybą finansiškai rėmė Lietuvos Respublikos garbės konsulas prof. dr. Jurgen Gramke, Vokietijos sistemų ir personalo liudijimo įstaiga TUV bei Vokietijos-Lietuvos bendrija. Prieš atkeliaudama į Vasario 16-osios gimnaziją, kilnojama paroda buvo atidaryta Steinfurte, rudenį ji bus eksponuojama Braunschweigo mieste.

Ryškiuose, vaizdinguose, paveiktuose stenduose pateikiami įvairūs to laikmečio archyviniai dokumentai, nuotraukos, istorinės laikraščių iškarpos bei statistiniai duomenys, vizualią medžiagą lydi informaciniai aprašai vokiečių ir lietuvių kalbomis. Parodoje nušviečiamos Lietuvos okupacijos priežastys, trėmimų vykdymo procedūros, tremtinių gyvenimo sąlygos. *V 16 inf.*

RUSIJA

Gedulo ir vilties dieną birželio 14-ąją Lietuvos ambasada Rusijoje paminėjo liūdną pirmųjų masinių Lietuvos gyventojų trėmimų pradžios septyniasdešimties metų sukaktį, skelbia URM. Ambasados darbuotojai prie Maskvoje Lubiankos aikštėje esančio Solovkų memorialinio akmens padėjo gėlių puokštę ir pagerbė žuvusių ir kentėjusiųjų atminimą. *LRT*

„DIRVAI” AUKOJO

V.Lapatinskas, Seattle, WA	100
J.Petronis, Los Angeles, CA.....	50
L.Jurskis, Palm City, FL.....	45
A.Venckūnas,	
Santa Monica, CA.....	45
S.Lee, Seminole, FL.....	25
J.Smulskis, Lima, OH.....	25
A.Basiulis, Redondo Bch., CA	10
B.Gedvilienė, Willoughby, OH	10
S.Gruzdys-Laino, Begur, Spain... 10	
H.Belzinskas,	
Richmond Hts., OH.....	5
J.Vytuvis, Woodhaven, NY	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

UŽ ATLANTO UŽGESO A. KAZICKIENĖ

2011 birželio 17 d., per savo 91-ąją gimtadienį užgeso Aleksandra Kazickienė, žinoma ne tik kaip savo vyro, žinomo verslininko ir filantropo Juozo Kazicko, veiklos rėmėja, bet ir lietuvybės puoselėtoja, įvairių labdarinių bei saugančių lietuvybę projektų vadovė ir organizatorė.

Gyvendami JAV su vaikais ir anūkais Kazickų šeima kasmet lankydavosi Lietuvoje, tačiau šios kelionės nutrūko dėl A. Kazickienės ligos. 2010 metais Aleksandrą ištiko insultas, vėliau gydytojai aptiko krūties vėžį. Dėl šios priežasties Kazickai nedalyvavo ir Lietuvos tūkstantmečio minėjime, Valdovų rūmų atidaryme, šeimos bičiulio Valdo Adamkaus atsisveikinimo su Prezidentūra renginyje.

Aleksandra Kalvėnaitė-Kazickienė gimė 1920 m. birželio 17-ąją Panevėžyje. Savo būsimą vyrą Juozą Kazicką sutiko mokydamosi Vytauto Didžiojo universitete ir už jo ištekėjo 1941 m. Po dvejų metų susilaukė dukros Jūratės. Dar po metų, II pasaulinio karo pabaigoje, šeima pasitraukė iš Lietuvos į Vokietiją, iš ten – į JAV. Šioje šalyje Kazickų šeima susilaukė keturių sūnų Juozo Mindaugo, Aleksandro Kęstučio, Mykolo Vytauto ir Jono Algimanto.

Platininių vestuvių jubiliejų, kada šeima kartu nugyvena 70 metų, Kazickai būtų minėję rugpjūčio 15 d. Juozas Kazickas nuolat pabrėždavo laimingos santuokos svarbą, primindamas ilgus su Aleksandra nugyventus metus ir sakydamas, kad pasiklausiau miršta laimingai vedę.

Dukra Jūratė Kazickaitė apie mamą yra sakiusi, kad ši, net ir turėdama geras karjeros galimybes, atsidėjo šeimai ir labdarinčiai, lietuvybę saugančiai veiklai. Prieš 11 metų, 2000 m. įkurtas Kazickų šeimos fondas, kuris teikia paramą švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, sporto, religinėms, ligonių globos įstaigoms, universitetams.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

Lietuvos bankas į apyvartą išleis 50 litų auksinę kolekcinę monetą, skirtą krepšiniui. Naujoji kolekcinė moneta bus parduodama Lietuvos banko kasose Šios monetos reprezentacinėje dėžutėje pardavimo kaina – 450 litų.

Lietuvos banko nuotr.

RINKTINĖS GALĖS REGISTRUOTI TIK 12 ŽAIDĖJŲ?

Lietuvoje vykšančiame Europos vyrų čempionate komandos galės remtis 12, o ne 14 žaidėjų, praneša žiniasklaida.

Prancūzijos dienraščio „L'equipe“ žiniomis, „FIBA Europe“ neketina komandoms šių metų Europos pirmenybėse leisti registruoti 14 krepšininkų, nes tokio sprendimo nepalaimino FIBA.

Europos čempionate dalyvaujančių komandų skaičių padidinus nuo 16 iki 24 „FIBA Europe“ žadėjo, kad rinktinės dėl intensyvesnio varžybų tvarkaraščio pirmenybėms Lietuvoje galės registruoti 14 žaidėjų. Prieš kiekvienas rungtynes komandos treneris galėtų sudaryti skirtingus dyvliktukus.

Tačiau toks sprendimas netenkina kitų žemynų rinktinų, kurios galimybės registruoti

14 krepšininkų neturės. Šią vasarą vykšančiuose žemynų čempionatuose viso pasaulio rinktinės kovos dėl kelialapių į 2012 metų Londono olimpinės žaidynas. Anot prancūzų spaudos, siekdama suvienodinti sąlygas FIBA didinti registruojamų krepšininkų skaičiaus neleis.

BasketNews.lt žiniomis „FIBA Europe“ lengvai nusi-leisti neketina ir su FIBA sės prie derybų stalo. Lenkijoje startuojančiame Europos moterų čempionate komandos gali registruoti 14 krepšininkų, o vienoms rungtynės bus galima pasirinkti 12 žaidėjų.

„EuroBasket 2011“ yra didžiausias čempionatas Europos istorijoje. Jis vyks Lietuvoje. Pirmą kartą jame dalyvaus 24 stipriausios Senojo žemyno komandos.

PRISTATAS „EUROBASKET2011“ HIMNAS IR MEDALIAI

Iki Europos vyrų čempionato likus 75 dienoms Vilniuje pristatytas oficialus pirmenybių himnas bei aukso, sidabro ir bronzos medaliai.

Jie rugsėjo 18 dieną bus įteikti trims stipriausioms Europos čempionato komandoms.

Unikalaus dizaino Europos čempionato medaliai vaizduoja iš gintaro pagamintą į krepšį krentantį kamuolį.

Apie 400 gramų sveriančius medalius kūrė ir gamino dailininkas Nerijus Treinys ir bendrovės „Alpera“ dizaineriai.

„Medalyje įamžintas pergalingo metimo momentas, tas saldus krepšininkams ir sirgaliams vaizdas, kai kamuolys jau nebegali išlėkti iš lanko, o jam dar neiškritus iš tinklo pradedama visa gerkle šaukti „Valio“, – aiškino N. Treinys.

Pasak dailininko, tai lyg fotografo užfiksuotas kadras, pavirtęs tauriu metalu ir kabinamas nugalėtojui. Gintarinis kamuolys reprezentuoja Lietuvą, tuo pačiu medaliui suteikdamas unika-

Medalius kūrė ir gamino dailininkas Nerijus Treinys ir bendrovės „Alpera“ dizaineriai.

ELTA

lumo. Medalio juostoje įkomponuota trispalvė taip pat primins žalumos kupiną šalį.

Medalio averse įrašyti miestai, kuriuose vyks čempionato varžybos, ir oficiali renginio emblema. Netradiciškai išspręstas ir medalio pakabinimas ant juostos.

Oficialų Europos čempionato himną „Celebrate Basketball“ atlieka Marijonas Mikutavičius, Mantas bei Mia. Tai – lietuviškos Europos pirmenybėms skirtos dainos „Krepšinio himnas“ angliška versija.

basketnews.lt ir lrt.lt

Lietuvos bankas į apyvartą išleis 1 lito apyvartinę vario ir nikelio lydinio monetą, skirtą krepšiniui. 1 lito monetos tiražas – 1 milijonas vienetų. Lietuvos banko kasose ją bus galima įsigyti (pasikeisti) už nominalią vertę – 1 litą. Lietuvos banko nuotr.

„EuroBasket 2011“ vyks rugpjūčio 31 d. - rugsėjo 18 d. šešiuose Lietuvos miestuose: Alytuje, Klaipėdoje, Panevėžyje, Šiauliuose, Vilniuje ir Kaune. Lietuvos rinktinė gru-

pės varžybas žais Panevėžyje, jos varžovėmis bus Ispanijos, Turkijos, Lenkijos, Didžiosios Britanijos ir antrą vietą kvalifikaciniame turnyre užėmusi rinktinė.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

JAKUBS AND SON

Laidojimo įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)